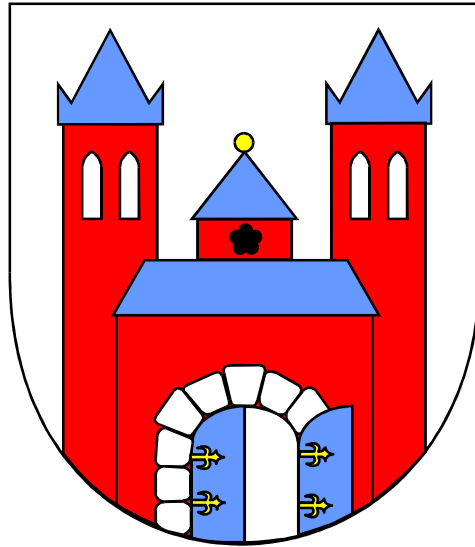


## GMINA MIASTO CHEŁMŻA



# Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Chełmża na lata 2008 - 2015

Chełmża, czerwiec 2009



<b>1. WSTĘP</b> .....	<b>3</b>
<b>2. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI</b> .....	<b>5</b>
2.1. <i>IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW KLUCZOWYCH</i> .....	5
2.2. <i>ANALIZA SWOT</i> .....	7
2.3. <i>OKRES PROGRAMOWANIA</i> .....	8
2.4. <i>OBSZAR REWITALIZACJI</i> .....	8
2.4.1. <i>WYBÓR OBSZARU REWITALIZACJI</i> .....	8
2.4.2. <i>CHARAKTERYSTYKA REWITALIZOWANEGO OBSZARU</i> .....	13
2.5. <i>CELE REWITALIZACJI</i> .....	16
<b>3. PLANOWANE DZIAŁANIA ORAZ OCZEKIWANE REZULTATY REWITALIZACJI</b> .....	<b>19</b>
<b>4. PLAN FINANSOWY REALIZACJI DZIAŁAŃ</b> .....	<b>35</b>
<b>5. ZARZĄDZANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI</b> .....	<b>52</b>
5.1. <i>SYSTEM WDRAŻANIA</i> .....	52
5.2. <i>SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ</i> .....	53
5.3. <i>METODOLOGIA NABORU PROJEKTÓW</i> .....	55
<b>6. WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW</b> .....	<b>56</b>



## 1. Wstęp

Rewitalizację można rozumieć jako kompleksowy program remontów, modernizacji zabudowy i przestrzeni publicznych, rewaloryzacji zabytków na wybranym obszarze, najczęściej dawnej dzielnicy miasta, w powiązaniu z rozwojem gospodarczym i społecznym. Rewitalizacja to połączenie działań technicznych - takich jak np. remonty - z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązania problemów społecznych, występujących na tych obszarach: bezrobocia, przestępczości, braku równowagi demograficznej. Ich zakładanym skutkiem jest odbudowa więzi społecznych na obszarach problemowych i przywrócenie ładu przestrzennego. Niewłaściwym jest więc mówić o „rewitalizacji” jednego budynku, czy „rewitalizacji” placu miejskiego, jeśli te działania dotyczą jedynie modernizacji budynków, czy rewaloryzacji zabytków.

Realizacja programu rewitalizacji związana jest z następstwami degradacji ekonomicznej i społecznej danego obszaru. Tereny wymagające rewitalizacji to nie obiekty i nieruchomości, wymagające renowacji czy remontów kapitalnych, ale całe strefy o szczególnej kumulacji problemów społeczno-gospodarczych.

Działania podejmowane w procesie rewitalizacji odnosić się będą m.in. do rehabilitacji przestrzeni publicznej, w tym rozdzielenia funkcji przemysłowych od mieszkaniowych i rekreacyjnych, kształtowania przestrzeni i zabudowy w sposób ułatwiający mieszkańcom wzajemną komunikację i kooperację. Swym zakresem obejmą także konstruowanie bezpiecznych przestrzeni, a tym samym poprawę bezpieczeństwa mieszkańców z terenów rewitalizowanych, jako obszarów szczególnie zagrożonych patologiami. Proces rewitalizacji tworzy zatem szansę zwiększenia bezpieczeństwa społecznego, przełamania impasu gospodarczego oraz stworzenia warunków ekonomicznych dla potencjalnych inwestorów, a dzięki atrakcyjności miasta sprzyjać będzie przyciągnięciu ludzi operatywnych i otwartych na nowe wyzwania, jakie po wejściu do Unii Europejskiej i w nowej rzeczywistości ekonomicznej, stawia nam codzienność.

Całość działań z zakresu rewitalizacji koordynowana będzie na poziomie Lokalnego Programu Rewitalizacji. Stanowi on wielopłaszczyznowy dokument operacyjny będący jednym z głównych instrumentów zintegrowanego systemu zarządzania rozwojem miasta. Lokalny Program Rewitalizacji służy identyfikacji zjawisk kryzysowych w poszczególnych częściach miasta i wskazaniu na tej podstawie najbardziej zdegradowanego obszaru przeznaczonego do rewitalizacji. Poza zdiagnozowaniem problemów w Programie zamieszcza się strategię ich trwałego rozwiązania, w formie szczegółowego i wieloletniego planu działań. Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji umożliwi samorządowi oraz innym podmiotom chcącym się zaangażować w proces rewitalizacji, aplikowanie o środki strukturalne Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Osi priorytetowej 7. „Wsparcie przemian w miastach i w obszarach wymagających odnowy”, Działania 7.1 „Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast”.



Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Chełmża jest aktualizacją opracowania z 2006 r. przygotowaną w celu dostosowania jego zapisów do nowych wytycznych odnośnie formalnej i merytorycznej zawartości dokumentu oraz nowych zasad pozyskiwania środków z funduszy unijnych w latach 2007-2013.

Podczas tworzenia niniejszego opracowania oparto się na własnych analizach oraz korzystano z danych, dokumentów strategicznych i opracowań wykonanych dla Urzędu Miasta Chełmży.

W trakcie opracowywania projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji uwzględniono sygnały płynące ze strony mieszkańców Chełmży, głównie za pośrednictwem instytucji i stowarzyszeń działających w sferze społecznej, dotyczące problemów i potrzeb występujących na terenie miasta. Następnie przedmiotowy dokument poddano konsultacjom społecznym, których przebieg szczegółowo opisano w Załączniku nr 4 – Raport z konsultacji społecznych Lokalnego programu Rewitalizacji Gminy Miasto Chełmża na lata 2008-2015. Zasadniczym celem konsultacji było przybliżenie mieszkańcom istoty procesu rewitalizacji, zakresu działań rewitalizacyjnych oraz założeń przyjętych w projekcie, umożliwiając jednocześnie zgłaszanie własnych uwag i propozycji.

Założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Chełmża nie stoją w sprzeczności z wytycznymi zawartymi w rządowych oraz lokalnych i regionalnych dokumentach planistycznych. Opracowując niniejszy dokument pod uwagę brano opracowania dotyczące różnych sfer rozwoju kraju, regionu i miasta, w tym przede wszystkim:

- **Strategiczne Wytyczne Wspólnoty dla Spójności (SWW) na lata 2007-2013,**
- **Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (NSS) na lata 2007- 2013,**
- **Strategia Rozwoju Kraju (SRK) na lata 2007-2015,**
- **Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020,**
- **Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013,**
- **Strategia Rozwoju Powiatu Toruńskiego,**
- **Program Ochrony Środowiska Powiatu Toruńskiego na lata 2004–2010 z perspektywą na lata 2011–2020,**
- **Strategia Rozwoju Miasta Chełmża na lata 2007-2016,**
- **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Chełmży.**



## 2. Założenia Programu Rewitalizacji

Program rewitalizacji obejmuje działania techniczne, takie jak: remonty, modernizacje, nadbudowy, rozbudowy, poprawa funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej. Program dotyczy równocześnie działań na rzecz rozwoju społecznego, w tym aktywizacji społecznej i zawodowej osób pozostających w tej sferze biernymi oraz służących rozwojowi handlu i usług dla mieszkańców na wyznaczonym przez samorząd terytorialny obszarze. Rewitalizacja ma na celu:

- ożywienie gospodarcze i społeczne,
- zwiększenie potencjału turystycznego tych obszarów poprzez wsparcie kompleksowych projektów działań technicznych,
- rozwiązywanie problemów społecznych (w tym walka z patologiami społecznymi),
- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej terenów rewitalizowanych.

„Podsumowując możemy stwierdzić, że przygotowując Program rewitalizacji samorząd terytorialny powinien jednocześnie zharmonizować niżej wymienione obszary rozwojowe:

- gospodarczy, w tym także poprawa warunków mieszkaniowych i infrastruktury publicznej w dzielnicach,
- społeczny, w tym „włączenie społeczne” osób bezrobotnych na rynek pracy oraz „prewencję” społeczną, uprzedzającą degradację osób i grup zagrożonych marginalizacją lub łagodzącą jej skutki,
- przestrzenny w aspekcie odnowy przestrzeni publicznej i uatrakcyjnienia miejsca zamieszkania oraz rozwoju turystycznego.

Tylko równoczesne działania konsolidujące te obszary rozwojowe mogą przyczynić się do przełamania kryzysu społeczno-gospodarczego rewitalizowanego obszaru. Wiąże się to jednak z koniecznością i umiejętnością negocjacji z partnerami społeczno-gospodarczymi.”<sup>1</sup>

### ***2.1. Identyfikacja problemów kluczowych***

W oparciu o diagnozę sytuacji w Chełmży zamieszczonej w załączniku nr 1 możliwe jest wskazanie problemów kluczowych występujących, we wszystkich sferach funkcjonowania miasta. Na tym terenie zidentyfikowano następujące problemy:

---

<sup>1</sup> „Przewodnik dotyczący kryteriów planowania oraz zarządzania projektami dotyczącymi rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich, po-przemysłowych i po-wojskowych w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego finansowanego ze środków funduszy strukturalnych”. Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa 2004, s. 27.



w obszarze przestrzenno - środowiskowym:

- niezadowalający stan infrastruktury kanalizacyjnej,
- zły stan węzłów rozdzielczych sieci wodociągowych,
- zły stan infrastruktury drogowej,
- zły stan niektórych budynków w centrum miasta, pogarszający wrażenie estetyczne,
- niedostateczna ilość miejsc parkingowych,
- nieznaczna powierzchnia terenów zieleni miejskiej,
- znaczący stopień dewastacji istniejącej zieleni miejskiej,
- istotne zaniedbania infrastrukturalne strefy przyjeziornej Jeziora Chełmżyńskiego, zmniejszające atrakcyjność rekreacyjno-wypoczynkową.

w obszarze społecznym:

- bezrobocie,
- emigracja wykształconych mieszkańców miasta,
- wzrost zagrożenia patologiami społecznymi i wykluczenia części społeczeństwa,
- powstawanie na terenie miasta obszarów zamieszkałych przez rodziny utrzymujące się głównie dzięki pomocy społecznej, często dotknięte zjawiskami patologicznymi,
- niedostosowanie kwalifikacji potencjalnych pracowników do potrzeb rynku,
- niewystarczająco rozwinięta sieć monitoringu wizyjnego na terenie miasta i malejące poczucie bezpieczeństwa.

w obszarze gospodarczym:

- konkurencja ze strony innych gmin w przyciąganiu inwestycji,
- malejąca atrakcyjność inwestycyjna mniejszych miast,
- groźba redukcji kadr i zamykania zakładów pracy,
- brak koncepcji promocji wartości turystycznej miasta,
- brak rozwiniętych instrumentów instytucjonalnego i finansowego wsparcia przedsiębiorczości oraz infrastruktury otoczenia biznesu,
- niski poziom promocji miasta oraz stosowania instrumentów finansowych dla rozwoju przedsiębiorczości,
- niewystarczające uzbrojenie terenów inwestycyjnych.



## **2.2. Analiza SWOT**

<b>Mocne strony</b>	<b>Szanse</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>- miasto jest lokalnym centrum administracyjno – gospodarczym;</li><li>- lokalizacja zabytków (m.in. jedna z większych na Pomorzu katedra);</li><li>- wysokie walory turystyczne ze względu na sąsiedztwo Jeziora Chełmżyńskiego;</li><li>- miasto jest największym w rejonie centrum usługowo - handlowym (liczne sklepy, targowisko miejskie);</li><li>- teren posiada potencjał dalszego rozwoju funkcji gospodarczych;</li><li>- dynamika realizacji inwestycji w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- budowa autostrady A-1 na terenie gminy Chełmża w bliskim sąsiedztwie miasta;</li><li>- bliskość Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Ostaszewie;</li><li>- rozwój ruchu turystycznego;</li><li>- poprawa stanu infrastruktury dzięki wykorzystaniu funduszy unijnych;</li></ul>
<b>Słabe strony</b>	<b>Zagrożenia</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>- znaczny odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej;</li><li>- niska aktywność mieszkańców;</li><li>- zły stan techniczny nawierzchni ulic;</li><li>- zły stan techniczny istniejącej infrastruktury podziemnej;</li><li>- procedura inwestycyjna w centrum miasta utrudniona ze względu na zabytkowy charakter wielu obiektów;</li><li>- niewykorzystanie walorów turystycznych rejonu;</li><li>- wysoki stopień zaniedbania terenów przyjeziornych;</li><li>- mała ilość miejsc parkingowych;</li><li>- zły stan techniczny budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- zanieczyszczenie Jeziora Chełmżyńskiego obniżające atrakcyjność turystyczną Chełmży;</li><li>- dewastacja terenów zielonych;</li><li>- migracje wykształconych mieszkańców do Torunia oraz poza granice kraju;</li><li>- niekorzystna struktura zatrudnienia;</li><li>- nasilanie się zjawisk patologicznych i wykluczenia społecznego;</li></ul>



### **2.3. Okres programowania**

W ramach aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Chełmża wyróżniono jeden okres programowania środków: 2008-2015. Dla niektórych z zadań zapisanych w Programie nie została stworzona jeszcze koncepcja projektów technicznych, a są to inwestycje, które pochłoną duże nakłady finansowe. Prace nad ustaleniem szczegółów dotyczących realizacji wciąż trwają. Należy w związku z tym przyjąć, że Lokalny Program Rewitalizacji będzie przynajmniej raz do roku aktualizowany a poszczególne projekty będą uszczegóławiane. Każdego roku konieczne też będzie przeprowadzenie naboru na projekty zgłaszane do Programu zgodnie z procedurą w nim opisaną.

### **2.4. Obszar rewitalizacji**

#### **2.4.1. Wybór obszaru rewitalizacji**

Obszar wymagający rewitalizacji wskazany został na podstawie diagnozy sytuacji społecznej gospodarczej i przestrzennej miasta Chełmży oraz analizy warunków w poszczególnych częściach miasta opartej o konkretne wskaźniki pozwalające zidentyfikować zjawiska kryzysowe. Na potrzeby analizy teren miasta podzielony został na dziewięć podobszarów. Opis metodologii delimitacji znajduje się w załączniku nr 1 niniejszego dokumentu. Standaryzacja i zestawienie wszystkich wskaźników pozwoliło na wyznaczenie obszaru najbardziej zdegradowanego i nadającego się do rewitalizacji.

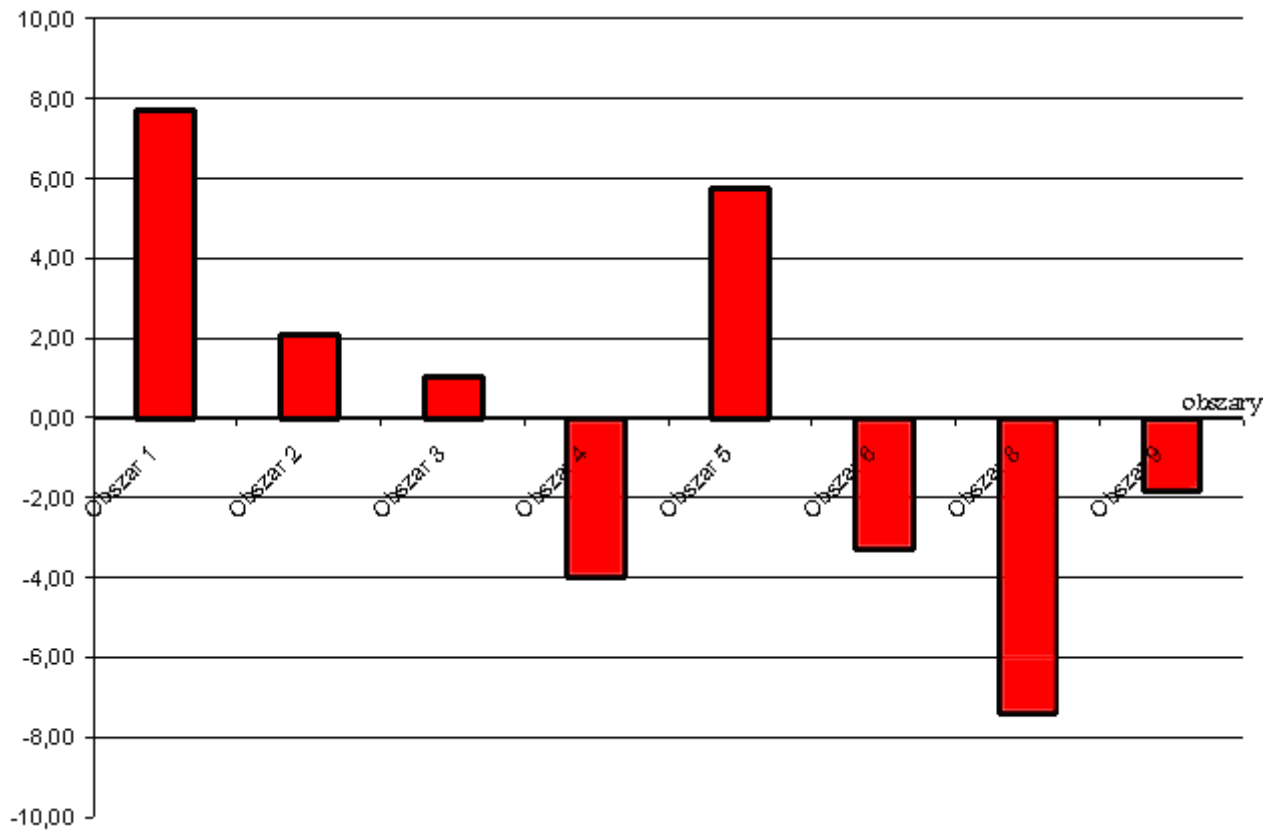
Standaryzacja wszystkich wskaźników umożliwia dodanie ich do siebie. Suma wszystkich wskaźników ukazuje jednoznacznie i statystycznie najdokładniej, które z analizowanych ulic dotknięte są w największym stopniu degradacją społeczno-gospodarczą i infrastrukturalną. Bez obliczenia wskaźnika sumarycznego pojawiłby się dylemat, które z badanych zjawisk powinno być najbardziej znaczące przy wskazaniu obszarów kryzysowych. Wykres poniżej prezentuje wyniki obliczenia wskaźnika sumarycznego wszystkich analizowanych problemów społecznych i jednego wskaźnika infrastrukturalnego. Następnie sporządzono mapę z obszarami dotkniętymi degradacją społeczną i infrastrukturalną w stopniu przewyższającym średnią dla terenu całego miasta (zaznaczono na czerwono). Zatem obszary kryzysowe obejmują wszystkie rejony, w których sumaryczny poziom degradacji społecznej i infrastrukturalnej przewyższa poziom wyliczony dla miasta jako całości. Analiza wykazała, że wskazane obszary cechuje pod każdym względem gorsza sytuacja niż w całym mieście. Należy jednocześnie zaznaczyć, że generalnie sytuacja w Chełmży jest gorsza niż średnio w regionie pod względem poziomu ubóstwa i wykluczenia, aktywności gospodarczej i stopy bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego. Jedynie poziom przestępczości jest relatywnie niższy niż w regionie. Jednakże wskazane obszary kryzysowe charakteryzuje największe natężenie analizowanych problemów.





**Rozmieszczenie wskaźnika sumarycznego wystandaryzowanych wskaźników problemów społeczno-gospodarczych i infrastrukturalnego (dane za rok 2007)**

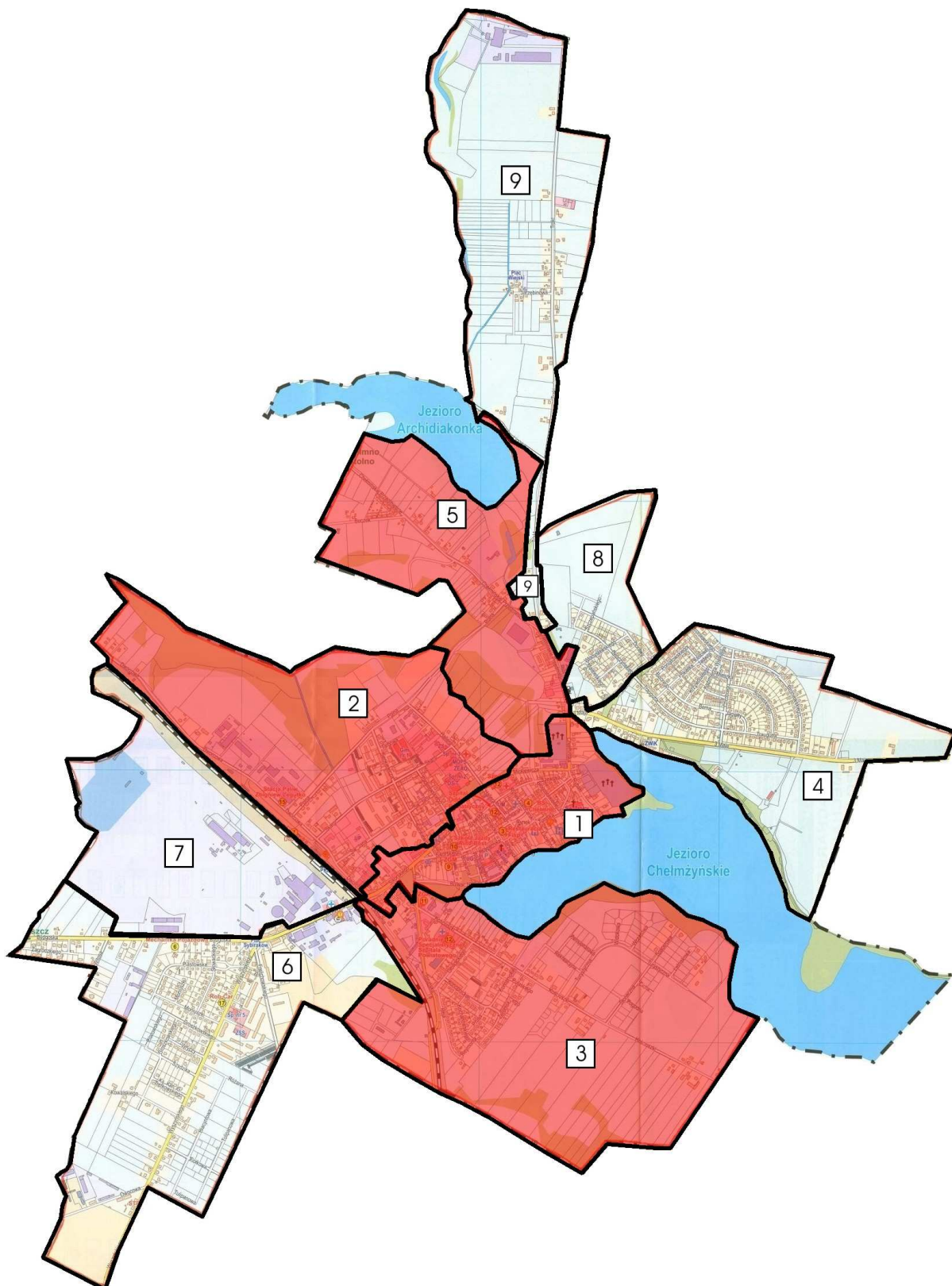
wskaznik sumaryczny



Źródło: Opracowanie własne



**Rysunek: Lokalizacja obszarów dla których wartość wskaźnika sumarycznego wystandaryzowanych wskaźników problemów społeczno-gospodarczych i infrastrukturalnego jest wyższa od zera (zaznaczone kolorem czerwonym).**





Identyfikacja obszarów kryzysowych stała się podstawą do wskazania obszarów kwalifikujących się do rewitalizacji. Analiza w tym zakresie została oparta o zalecenia zawarte w „Wytycznych dotyczących opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji” przygotowanych przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego jako podstawa wsparcia w zakresie rewitalizacji. Zgodnie z Wytycznymi obszarem wskazanym do rewitalizacji może być obszar, na którym odnotowano poziom wskaźnika wybranych trzech kryteriów, w tym przynajmniej jednego infrastrukturalnego lub społecznego, gorszy niż średnio w całym mieście. Przy czym do kryteriów tych spośród analizowanych w diagnozie nie bierze się pod uwagę tylko poziomu bezrobocia ogólnego. W tabeli poniżej zaprezentowano wyniki analizy.

Obszar	Poziom ubóstwa i wykluczenia	Poziom aktywności gospodarczej	Poziom przestępczości i naruszeń prawa	Poziom długotrwałego bezrobocia	Szczególnie zniszczone otoczenie	Liczba spełnionych kryteriów	W tym infrastrukturalny	Wskazany do rewitalizacji?
Obszar 1	<b>TAK</b>	<b>TAK</b>	<b>TAK</b>	<b>TAK</b>	<b>TAK</b>	<b>5</b>	<b>1</b>	<b>TAK</b>
Obszar 2	<b>NIE</b>	<b>TAK</b>	<b>NIE</b>	<b>TAK</b>	<b>TAK</b>	<b>3</b>	<b>1</b>	<b>TAK</b>
Obszar 3	<b>TAK</b>	<b>NIE</b>	<b>NIE</b>	<b>TAK</b>	<b>NIE</b>	<b>2</b>	<b>0</b>	<b>NIE</b>
Obszar 4	<b>NIE</b>	<b>NIE</b>	<b>NIE</b>	<b>NIE</b>	<b>NIE</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>NIE</b>
Obszar 5	<b>TAK</b>	<b>TAK</b>	<b>TAK</b>	<b>TAK</b>	<b>NIE</b>	<b>4</b>	<b>0</b>	<b>NIE</b>
Obszar 6	<b>NIE</b>	<b>NIE</b>	<b>NIE</b>	<b>NIE</b>	<b>NIE</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>NIE</b>
Obszar 8	<b>NIE</b>	<b>NIE</b>	<b>NIE</b>	<b>NIE</b>	<b>NIE</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>NIE</b>
Obszar 9	<b>NIE</b>	<b>NIE</b>	<b>TAK</b>	<b>NIE</b>	<b>NIE</b>	<b>1</b>	<b>0</b>	<b>NIE</b>

**Spośród zidentyfikowanych obszarów kryzysowych do rewitalizacji wskazuje się:**

- **Obszar 1., w którym zawierają się następujące ulice:**

Nazwa ulicy
Adama Mickiewicza
Błogosławionej Juty
Browarna
Chełmińska
Generała Józefa Hallera (2-4); (1-9)
Generała Władysława Sikorskiego
Ignacego Paderewskiego (2-14); (1-3)
Mikołaja Kopernika
Rybaki
Rynek
Rynek Bednarski
Rynek Garncarski
Sądowa
Strzelecka
Szewska
Tumska
Wodna



Poniżej zaprezentowano mapę prezentującą obszar wskazany do rewitalizacji

### Rysunek: Obszar wskazany do rewitalizacji



**Obszar 1. obejmujący całość chełmżyńskiej starówki wraz z niezwykle atrakcyjnymi terenami przyjeziornymi, zgodnie z powyższymi wynikami należy do najbardziej zdegradowanych społecznie i infrastrukturalnie obszarów spośród wszystkich objętych analizą części miasta a wskaźniki degradacji, na podstawie których określono stopień degradacji, są dla tej strefy zdecydowanie wyższe niż dla obszaru 2. Stare Miasto ma kluczowe znaczenie dla rozwoju całego miasta pod względem wypełnianych funkcji publicznych i gospodarczych, a przylegający do niego Bulwar 1000-lecia daje doskonałą możliwość podniesienia walorów turystyczno-rekreacyjnych centralnej części miasta oraz przynajmniej częściowego rozwiązania problemów społecznych mieszkańców starówki. W związku z tym to właśnie obszar 1. wskazuje się jako rejon przeznaczony do rewitalizacji.**





### ***2.4.2. Charakterystyka rewitalizowanego obszaru***

Wskazany w wyniku analizy obszar wsparcia położony jest w centralnej części miasta. Obejmuje swym zasięgiem ulice: Mickiewicza, Bł. Juty, Browarną, Chełmińską, Hallera, Sikorskiego, Paderewskiego, Kopernika, Rybaki, Rynek Bednarski, Rynek Garncarski, Sądową, Strzelecką, Szewską, Tumską i Wodną. Centralnym punktem tego obszaru jest Rynek będący ważnym miejscem śródmiejskiej strefy, na którym odbywają się liczne imprezy plenerowe oraz skupiona jest działalność handlowa i gastronomiczna. Południowo-wschodnia część wskazanego fragmentu miasta to malowniczo położony obszar nadbrzeżny Jeziora Chełmżyńskiego noszący nazwę Bulwaru 1000-lecia leżący w bezpośrednim sąsiedztwie starówki.

W obrębie Starego Miasta znajdują się liczne obiekty wpisane na listę zabytków z niezwykle okazałą Konkatedrą pod wezwaniem Świętej Trójcy i kościołem Św. Mikołaja. na czele. W centrum ulokowanych jest również wiele obiektów użyteczności publicznej w tym Urząd Miasta Chełmży, Urząd Gminy Chełmża, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliana Prejsa w Chełmży, Szpital Powiatowy Sp. z o.o., Komisariat Policji, Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej, Ośrodek Sportu i Turystyki w Chełmży, Poczta Polska, WOPR oraz banki. Znaczna część spośród tych instytucji ma swoją siedzibę w budynkach zabytkowych. Przywrócenie ich pierwotnej świetności wymaga dużych nakładów. Starówka stanowi jednocześnie centrum chełmżyńskiego handlu, gdzie oprócz wielu sklepów, znajdują się liczne punkty małej gastronomii, które w okresie letnim wzbogacają ofertę usługowo-handlową Starego Miasta o ogródki piwne. Tym samym śródmieście staje się tętniącym życiem miejscem spotkań znacznej grupy mieszkańców.

Niewątpliwym urokiem tej historycznej części miasta psuje zły stan techniczny obiektów, wymagających remontów i renowacji. Problem ten dotyczy także budynków użyteczności publicznej, gdzie zauważalne są popękane powierzchnie elewacji z odpadającymi tynkami oraz uwidacznia się przestarzała - zniszczona wskutek upływu czasu, stolarka okienna i drzwiowa. Ponadto na podstawie dokładniejszej analizy stanu technicznego tych budynków stwierdzić należy szereg trudności, spośród których na pierwszym miejscu należy wymienić nieszczelne i zniszczone połączenia dachowe, przestarzałe i niesprawne instalacje wewnętrzne, mało sprawny system ogrzewania na paliwo stałe oraz zawilgocenia murów wynikłe z niesprawnych odwodnień przy połaciach dachowych i zniszczonej izolacji przeciwwilgociowej. Wszystkie wymienione problemy przekładają się bezpośrednio na obniżenie wydajności energetycznej budynków. Znaczący stopień dewastacji jest wynikiem wielu lat zaniedbań i niedoinwestowania.

Starówka to również obszar dotknięty szeregiem problemów społecznych. Znaczna część mieszkańców centrum Chełmży boryka się z problemami natury ekonomicznej, co doskonale obrazuje odsetek osób korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chełmży oscylujący w granicach 37% ogółu mieszkańców tego obszaru w wieku produkcyjnym. Jest to efekt wysokiego poziomu



bezrobocia, w tym bezrobocia strukturalnego. Brak aktywności na rynku pracy i ubóstwo miejscowej społeczności prowadzi do nawarstwiania się zjawisk patologicznych, w tym przestępczości i uzależnień.

Dodatkowym problemem jest brak bezpiecznych miejsc do wypoczynku, w tym wypoczynku aktywnego. Wynika to w dużej mierze z układu przestrzennego Starego Miasta, charakteryzującego się ścisłą zabudową. Jedynym miejscem pozwalającym na utworzenie takiej oazy spokoju i wypoczynku dla mieszkańców nie tylko tego obszaru, ale i całego miasta, jest Bulwar 1000-lecia. Jest to teren wypełniający nadbrzeżną część Jeziora Chełmżyńskiego, od strony starówki, rozciągający się od ulicy Toruńskiej do plaży miejskiej położonej na wysokości ulicy Łaziennej.



**Fot. Śródmieście Chełmży.**

Niewątpliwe walory estetyczne i wypoczynkowe Bulwaru niwelują wyraźne zaniedbania i niedoinwestowanie. Widoczny jest zły stan nawierzchni ciągu pieszego, zdewastowane elementy tzw. małej architektury, zaniedbane i niezbyt liczne fragmenty zieleni miejskiej. Brakuje kompletnego systemu kanalizacji deszczowej, w wyniku czego zdecydowana większość wód opadowych z terenów strefy śródmiejskiej jest odprowadzana bezpośrednio (spływy powierzchniowe) lub pośrednio (infiltracja poprzez środowisko gruntowe) do Jeziora Chełmżyńskiego. W przypadku zanieczyszczenia wód opadowych może to prowadzić do sukcesywnego pogarszania stanu jakości wód w jeziorze. Istniejące umocnienie brzegu Jeziora



Chełmżyńskiego, wykonane z płyt drogowych i bloczków betonowych, jest w złym stanie technicznym. Na podstawie przeprowadzonych oględzin i analiz stwierdzono nadmierne, nierównomierne osiadanie obecnego zabezpieczenia brzegu oraz występowanie licznych uszkodzeń i ubytków. Problemem jest też niewystarczające oświetlenie, a fragmentami jego brak, obniżający atrakcyjność i dostępność tego terenu po zmroku. Wpływa to na obniżenie poczucia bezpieczeństwa w tym rejonie. Sytuacji nie poprawia kamera monitoringu wizyjnego, która pozwala monitorować jedynie niewielki fragment tego obszaru. Na Bulwarze znajdują się spore połacie niezagospodarowanych gruntów, które z powodzeniem mogłyby zostać wykorzystane do stworzenia miejsc aktywnego spędzania wolnego czasu, głównie dla młodzieży. Całość i tak już niezbyt estetycznego wyglądu pogarsza dodatkowo niszczący obiekt Klubu Sportowo-Turystycznego „Włókniarz”. Powstały w latach 60-tych budynek od lat nie był remontowany. Zniszczona elewacja, nieszczelna stolarka okienna i drzwiowa oraz przestarzała instalacja centralnego ogrzewania, negatywnie wpływają na wydajność energetyczną budynku, a tym samym na wysokie koszty eksploatacyjne. Pod względem infrastrukturalnym strefa przyjeziorna prezentuje się najgorzej spośród całego obszaru wskazanego do rewitalizacji. Bulwar wyłączony jest również z aktywności gospodarczej, brakuje chociażby punktów małej gastronomii czy handlu pamiątkami. Obszar stanowi martwe pole na przestrzeni życia kulturalnego i rozrywkowego miasta Chełmży. W przeszłości były próby organizowania imprez plenerowych, jednak nienajlepsze warunki gruntowe (wysoki poziom wód gruntowych) dodatkowo potęgowane przez niesprzyjające warunki atmosferyczne, zmusiły organizatorów do przeniesienia ich w inne miejsce.

Teren Bulwaru 1000-lecia jest niezwykle atrakcyjnie położonym obszarem stwarzającym szansę poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej zarówno mieszkańców starówki, jak i całego miasta. Niestety wskutek niedoinwestowania niemożliwe jest wykorzystanie w pełni jego walorów. Zważywszy na poziom degradacji oraz praktycznie całkowite wyłączenie z aktywności społeczno-gospodarczej, w pasie przyjeziornym oddzielającym Stare Miasto od Jeziora Chełmżyńskiego skoncentrowana zostanie większość działań rewitalizacyjnych. Jako obszar wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013 wskazuje się rejon Bulwaru 1000-lecia wraz z ulicami i terenami przyległymi, upatrując w tym szansę na wyprowadzenie mieszkańców z gęsto zabudowanej tkanki Starego Miasta i umiejscowienie w nim centrum wypoczynkowo-rozrywkowego miasta Chełmży.





Ryc. Zasięg obszaru wsparcia.



## 2.5. Cele rewitalizacji

### Cel główny:

**Głównym celem rewitalizacji jest podniesienie atrakcyjności centrum miasta Chełmży, poprzez wyeksponowanie walorów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz estetycznych pasa przyjeziornego.**

Kluczem do rozwiązania problemów mieszkańców jest pobudzenie aktywności gospodarczej, społecznej i kulturalnej w rejonie Bulwaru 1000-lecia. Obszar ten posiada ogromny potencjał, którego pełne wykorzystanie pozwoli znacząco poprawić wizerunek miasta oraz sytuację mieszkańców. Należy przypuszczać, iż z racji bezpośredniego sąsiedztwa Starego Miasta najwięcej korzyści z zagospodarowania





Bulwaru odniosą mieszkańcy całego obszaru wsparcia. Z jednej strony otrzymają przestrzeń rekreacyjno-wypoczynkową, której dotąd w tej części miasta brakowało, z drugiej ożywienie gospodarcze w tym rejonie stwarza szansę przełamania trwałego bezrobocia i wykluczenia społecznego. Stworzenie estetycznej strefy w centrum miasta niesie za sobą zatrudnienie nie tylko w zakresie obsługi ruchu turystycznego i wypoczynku oraz działalności usługowo-handlowej, ale również utrzymania tego terenu we właściwym stanie sanitarno-porządkowym. Bulwar w założeniu ma stać się jedną z najpiękniejszych wizytówek miasta przyciągająca mieszkańców oraz turystów.

Całość dopełniona zostanie poprzez poprawę stanu infrastruktury zabytkowej starówki, działania uzupełniające inicjatywy na rzecz rozwoju usług turystycznych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Celem rewitalizacji jest zatem zwiększenie aktywności zawodowej i poczucia bezpieczeństwa, poprzez zapewnienie miejsc aktywnego wypoczynku relaksu, przy jednoczesnym ograniczeniu zjawisk kryzysowych występujących w strefie śródmiejskiej.

**Cel główny osiągnięty zostanie poprzez realizację celów szczegółowych w trzech płaszczyznach:**

#### Gospodarczej:

- Pobudzenie aktywności gospodarczej w strefie przyjeziornej poprzez stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego w tej części miasta;
- Stworzenie warunków sprzyjających zwiększaniu zatrudnienia;
- Rozwój usług związanych z obsługą ruchu turystycznego;
- Tworzenie sprzyjających warunków do podejmowania działalności przez indywidualne podmioty;

#### Społecznej:

- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców poprzez rozbudowę monitoringu wizyjnego;
- Tworzenie środowiska przyjaznego mieszkańcom strefy śródmiejskiej oraz całego miasta poprzez stworzenie komfortowych warunków wypoczynku;
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu przy pomocy działań na rzecz aktywizacji zawodowej;
- Przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym w obszarze Starego Miasta poprzez udzielanie wsparcia osobom uzależnionym;
- Propagowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród młodzieży, poprzez stworzenie miejsc sprzyjających takiej formie wypoczynku;
- Podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia prawidłowego rozwoju młodzieży, zarówno fizycznego, jak i intelektualnego;

#### Przestrzennej:



- Poprawa wizerunku miasta oraz jakości świadczonych usług publicznych poprzez remont i modernizację obiektów użyteczności publicznej;
- Wyrównanie dostępu do dóbr i usług kultury poprzez modernizację obiektów o charakterze kulturalnym;
- Zagospodarowanie terenów pod rekreację, sport i wypoczynek;
- Poprawa dostępności do nadbrzeżnej części miasta poprzez montaż i modernizację oświetlenia;
- Poprawa stanu oraz zwiększenie powierzchni zieleni miejskiej;
- Zapewnienie swobodnego i komfortowego dostępu do Bulwaru osobom niepełnosprawnym, poprzez dostosowanie infrastruktury do ich potrzeb;



**Fot. Śródmieście Chełmży.**

Realizacja wyżej wymienionych celów wymaga koordynacji działań na trzech wymienionych wyżej płaszczyznach. Zadaniom inwestycyjnym muszą towarzyszyć działania o charakterze społecznym i promocyjnym.



### 3. Planowane działania oraz oczekiwane rezultaty rewitalizacji

Zadania planowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji skoncentrowane będą przede wszystkim w rejonie Bulwaru oraz na terenach przyległych do niego, wskazanych jako obszar wsparcia w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Chełmża. Chodzi tutaj głównie o działania inwestycyjne. Natomiast społeczny wymiar procesu rewitalizacji skierowany będzie do mieszkańców całego rewitalizowanego obszaru. Wszystkie działania zostały zaplanowane tak, aby w sposób optymalny przyczynić się do pełnego zrealizowania założonych celów rewitalizacji.

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Chełmża na lata 2008-2015 nie przewiduje się realizacji działań związanych ze sferą mieszkalnictwa, których charakter określa *Szczegółowy opis osi priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013*, a polegających m.in. na remontowaniu części wspólnych istniejących budynków wielorodzinnych, adaptowaniu na cele mieszkaniowe budynków stanowiących własność publiczną, z przeznaczeniem dla gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej lub o szczególnych potrzebach.

Spośród zaprogramowanych zadań inwestycyjnych w pierwszej kolejności planuje się przebudowę ulic: Wodnej, Sądowej, Strzeleckiej, Żeglarskiej, Łaziennej i Bulwar 1000-lecia. Obecnie większość tych ulic posiada nawierzchnię bitumiczną, natomiast chodniki wykonane są z betonowej kostki brukowej lub płytek betonowych. Z uwagi na znaczne różnice w wysokości pomiędzy ulicami Starego Miasta, a nadbrzeżem Jeziora Chełmżyńskiego, ulice Żeglarska i Strzelecka na pewnym odcinku mają konstrukcję schodów betonowych. Projekt przewiduje wymianę nawierzchni ulic ujętych w projekcie, których łączna długość wynosi 1290 m. Większość ulic zostanie pokryta kostką kamienną nawiązując do zabytkowego wizerunku Starego Miasta. Malowniczą estetykę starówki dopełni wykonanie ciągów pieszych modernizowanych ulic z kostki klinkierowej.

Ulica Żeglarska i część ulicy Strzeleckiej (na odcinku od ulicy Kopernika do Bulwaru) będą zamknięte dla ruchu kołowego. Zostaną tam odbudowane schody betonowe, których warstwę wierzchnią stanowić będzie kostka klinkierowa. Sama ulica Bulwar 1000-lecia pokryta zostanie również kostką klinkierową o żółtej barwie oraz kostką betonową szarą, w przypadku ścieżki rowerowej. Łącznie na wszystkich przebudowywanych ulicach planowane jest położenie 2072 m<sup>2</sup> kostki kamiennej oraz 3953 m<sup>2</sup> kostki klinkierowej. Wyliczenia te dotyczą jedynie przebudowy jezdni i ciągów pieszych. Wymiana nawierzchni pozwoli nie tylko na podniesienie estetyki rewitalizowanego obszaru, ale również na zapewnienie komfortowych warunków użytkownikom, znacząco wpływając na wzrost ich liczby. Obecny stan, zwłaszcza ciągów pieszych, pozostawia wiele do życzenia, a niekiedy stwarza wręcz zagrożenie.

Podnoszenie atrakcyjności rekreacyjnej Bulwaru wymaga również zapewnienia swobodnego dostępu do tego obszaru rowerzystom. Obecnie wzdłuż całej ulicy Bulwar 1000-lecia znajduje się jedynie ciąg pieszy, bez wyznaczonej dla cyklistów strefy, w związku z czym Bulwar jest obszarem zamkniętym dla osób



poruszających się jednoślადami. Dlatego też w ramach przebudowy nawierzchni wzdłuż całej ww. ulicy wydzielona zostanie ścieżka rowerowa o nawierzchni z kostki betonowej. Wyznaczenie odrębnej drogi rowerowej o długości 586 m jest jednym z elementów działań na rzecz stworzenia warunków do aktywnego wypoczynku w tym obszarze. Ponadto cel tego działania wpisuje się w realizowany projekt utworzenia ciągu rowerowego wzdłuż całego jeziora. W efekcie wzrośnie wartość rekreacyjna Bulwaru oraz turystyczna całego otoczenia jeziora.

W obszarze rewitalizowanym przewiduje się utworzenie miejsc parkingowych, ułatwiających dostęp do okolic Bulwaru oraz strefy śródmiejskiej. Oprócz miejsc do parkowania wyznaczonych wzdłuż modernizowanych ulic, planowana jest również budowa parkingu zlokalizowanego w bezpośrednim sąsiedztwie Bulwaru. Na parkingu, którego łączna powierzchnia wyniesie 789,58m<sup>2</sup>, znajdować się będą 34 miejsca postojowe w układzie prostopadłym, w tym dwa miejsca przeznaczone dla osób niepełnosprawnych. Wjazd na parking zaprojektowano od strony ul. Sądowej. Ponadto w celu umożliwienia dojazdu do Klubu Sportowo-Turystycznego „Włókniarz” przygotowana zostanie specjalna rampa o szerokości 3 m łącząca parking z Bulwarem 1000-lecia. Zapewnienie szerokiego dostępu do miejsc parkingowych z pewnością nie pozostanie bez wpływu na liczbę osób korzystających z uroków strefy przyjeziornej.

Wzdłuż przebudowywanych ulic modernizacji i rozbudowie poddana będzie istniejąca kanalizacja deszczowa. Zostanie ona również wybudowana w obszarze całego Bulwaru, gdzie obecnie takiej infrastruktury brakuje. W wyniku podjętych działań powstanie zatem 586 mb kanalizacji deszczowej wzdłuż całej ulicy Bulwar 1000-lecia. Takie działanie wydaje się konieczne z uwagi na dość niskie położenie Bulwaru w stosunku do zabudowań starówki i wynika nie tylko z przesłanek funkcjonalnych ale również z troski o środowisko naturalne. Wody opadowe ze wszystkich modernizowanych ulic odprowadzane będą poprzez nowo projektowane wpusty uliczne do nowych odcinków sieci kanalizacji deszczowej.

Planowane jest wzmocnienie zachodniej części brzegu Jeziora Chełmżyńskiego, wzdłuż Bulwaru 1000-lecia, na dwóch odcinkach - w pobliżu skrzyżowania z ulicą Wodną oraz na wysokości skrzyżowania z ulicą Sądową, o łącznej długości 212 metrów. Nowe nadbrzeża o konstrukcji żelbetowej posadowionej na drewnianej ścianie szczelnej, powstaną w miejscu obecnie istniejących umocnień, których zły stan techniczny sprawia, iż nie spełniają one swojej funkcji. Pozwoli to na zmniejszenie negatywnego wpływu erozji wodnej z terenów bezpośrednio przyległych do jeziora, powodującej m.in. niekontrolowany spływ ziemi i piasku do wód tego jeziora. Należyte zabezpieczenie brzegów jeziora wydaje się niezbędne z uwagi na trwałość pozostałych inwestycji infrastrukturalnych podejmowanych w strefie przyjeziornej.

Przy przebudowywaniu ulic uwzględniona zostanie również kwestia zapewnienia równego dostępu do Bulwaru osobom niepełnosprawnym. W miejscach, w których możliwości techniczne pozwolą, zaprojektowana infrastruktura będzie dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Swobodę dostępu do strefy przyjeziornej zapewnią trzy zejścia: od strony ulicy Toruńskiej, Wodnej i Sądowej. W ostatnim przypadku obok schodów prowadzących do Bulwaru wybudowana zostanie specjalna pochylnia dla osób niepełnosprawnych. Jej żelbetowa konstrukcja pokryta zostanie klinkierem, a po obu stronach znajdować się





będą stalowe balustrady wraz poręczami. Powyższe rozwiązanie jest bardzo funkcjonalne również ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo parkingu, na którym wyznaczono miejsca przeznaczone wyłącznie dla osób niepełnosprawnych. Projektowane działania przyczynią się do zapewnienia pełnego i swobodnego dostępu do Bulwaru osobom niepełnosprawnym.

W pierwszym etapie działań modernizacyjnych planowany jest montaż 63 punktów oświetleniowych, z czego dwa mają oświetlić okolice wybudowanego w ramach projektu rewitalizacji amfiteatru, a siedem teren nowo powstałego skate parku. Dzięki temu zwiększona zostanie dostępność do wyżej wymienionych obiektów, niezwykle atrakcyjnych pod względem rekreacyjnym i wypoczynkowym. Pojawi się możliwość bezpiecznego korzystania z nich także w porze wieczorowej i nocnej. Z pewnością przyczyni się to do zwiększenia liczby osób odwiedzających Bulwar 1000-lecia przynajmniej o 40%, na co istotny wpływ będzie miał wzrost poczucia bezpieczeństwa.

W kolejnych fazach realizacji projektu Rewitalizacji strefy śródmiejskiej Chełmży w części zlokalizowanej przy Jeziorze Chełmżyńskim od ul. Tumskiej do Toruńskiej planowana jest również przebudowa ulicy Kopernika wraz z odcinkami ul. Sądowej (od Sikorskiego do ul. Kopernika) i ul. Strzeleckiej (od ul. Sikorskiego do ul. Kopernika), oraz ulicy Tumskiej w odcinkach pomiędzy Rynkiem a konkatedrą oraz pomiędzy konkatedrą a ul. Chełmińską. Przystąpienie do tych prac nastąpi nie wcześniej jak po ukończeniu realizacji zadań pierwszego etapu. Termin ten w dużej mierze uzależniony jest od możliwości finansowych miasta i wygospodarowania odpowiednich środków na ten cel w budżecie.

Przy przebudowie ulicy Kopernika dotychczasowa nawierzchnia bitumiczna zastąpiona zostanie kostką kamienną o łącznej powierzchni ok. 786 m<sup>2</sup>. Chodniki z kolei ułożone będą z kostki klinkierowej (ok. 337 m<sup>2</sup>). Wzdłuż ulicy Kopernika powstanie 8 miejsc parkingowych. Całość ulicy oświetlona będzie 6 punktami oświetleniowymi.

Modernizacja ulicy Tumskiej polegać ma na położeniu, podobnie jak na pozostałych ulicach obszaru wsparcia, kostki kamiennej o powierzchni 1563 m<sup>2</sup>. Do budowy chodników użyta zostanie kostka klinkierowa. Wzdłuż przebudowywanej ulicy utworzonych będzie 7 miejsc parkingowych. Dotychczasowe cztery punkty oświetleniowe planuje się zastąpić dziesięcioma nowymi.

Całość tych prac nada Bulwarowi i jego okolicom estetycznego wyglądu, a w przypadku ulic łączących strefę nadbrzeżną ze starówką efektem będzie nawiązanie do zabytkowego charakteru centrum Chełmży. Podniesienie stanu infrastruktury zwłaszcza w okolicy konkatedry jest korzystne z punktu widzenia rozwoju turystyki. Jako jeden z najstarszych obiektów w regionie Konkatedra pod wezwaniem Św. Trójcy jest obiektem zainteresowania zwiedzających. Zaniedbane otoczenie kościoła wpływa negatywnie na wizerunek całego miasta. Przebudowane ulice to również poprawa funkcjonalności i bezpieczeństwa dla wszystkich uczestników ruchu. Wszystko to z myślą o lepszym dostępie do Bulwaru i komforcie dla osób korzystających z jego uroków.

Stworzenie warunków sprzyjających wypoczynkowi wymaga również usytuowania na terenie Bulwaru elementów małej architektury w postaci ławek. W projekcie przewiduje się montaż 28 tego typu obiektów



wraz z podbudową z kostki kamiennej. Ponadto na stopniach amfiteatru powstaną siedziska o nawierzchni drewnianej o łącznej długości ok. 110 metrów. Dzięki temu Bulwar stanie się m.in. miejscem odpoczynku mieszkańców miasta i osób odwiedzających Chełmżę, sprzyjającym spędzaniu czasu wolnego w miłej, relaksującej atmosferze. Nie da się bowiem ukryć, że malownicze położenie i zacisze panujące na terenie Bulwaru nastraja niezwykle kojąco.

Budowanie takiej atmosfery dodatkowo wzmacniać będzie otaczająca spacerowiczów zieleń miejska. W ramach projektu rewitalizacji Bulwaru planuje się renowację istniejącej zieleni miejskiej i tworzenie nowych fragmentów wzdłuż przebudowywanej nawierzchni ciągu rowerowo-pieszego. Szacowana powierzchnia zieleni miejskiej w obszarze objętym projektem wynosić będzie ok. 2,67 ha. W ramach renowacji i podnoszenia wartości estetycznej terenów zielonych, sukcesywnie prowadzony będzie proces nasadzenia drzew i krzewów. Całość działań w tym zakresie obejmie nie tylko sadzenie nowych, ale również bieżącą pielęgnację już rosnących elementów zieleni średniej i wysokiej. W celu utrzymania należytego porządku, nie tylko zieleni ale całego obszaru Bulwaru planuje się również zamontowanie 14 koszy na śmieci. Całość tych zadań w pełni pokrywa się z jednym z najważniejszych celów rewitalizacji, tzn. stworzeniem środowiska przyjaznego mieszkańcom miasta, przy jednoczesnej dbałości o środowisko naturalne.

Dla utrzymania należytego stanu czystości i estetycznego wyglądu niezbędne będzie zatrudnienie osób, które zajmą się systematycznym porządkowaniem tego terenu, dbaniem o zieleń miejską i konserwacją wszelkiej infrastruktury na obszarze Bulwaru. Przewiduje się zlecenie powyższego zadania przedsiębiorstwu wyłonionemu w drodze przetargu. Przepuszczalnie przyczyni się to do utworzenia przynajmniej 4 nowych miejsc pracy w sezonie letnio-wiosennym.

Istotną rolę z punktu widzenia realizacji celów ma również przygotowanie utwardzonych terenów na potrzeby stancy wodnej, skate parku oraz sezonowych punktów usługowych. Skate park o powierzchni 906,91 m<sup>2</sup> pokryty będzie nawierzchnią syntetyczną obramowaną trzema rzędami kostki kamiennej. Wzdłuż Bulwaru przy przystani przewidziano przygotowanie utwardzonych placów z płyt ażurowych na potrzeby Klubu Sportowo-Turystycznego „Włókniarz”. Ich łączna powierzchnia wyniesie 176 m<sup>2</sup>. Dzięki tym obiektom wzrośnie atrakcyjność rekreacyjna rewitalizowanego obszaru. Z uwagi na obecnie panującą modę wydaje się, że zwłaszcza skate park może cieszyć się dużym zainteresowaniem wśród młodzieży. W zależności od liczby zainstalowanych urządzeń wyposażenia niezbędnego do uprawiania sportu w tym miejscu, zakłada się, że dziennie może z niego korzystać około 20-25 młodych mieszkańców miasta. Do tej pory brakowało obiektu do uprawiania specyficznego sportu, jakim jest wyczynowa jazda na deskorolce i łyżworolkach, a młodzież wykorzystywała istniejącą infrastrukturę w postaci krawężników, płotków i ławek. Z jednej strony następowało niszczenie owej infrastruktury, niedostosowanej do takich celów, z drugiej prowadziło to do powstawania sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia, zarówno samych uprawiających sport, jak i osób trzecich. Otwarcie skate parku stwarza zatem szansę na wyeliminowanie takich negatywnych zjawisk i zapewnienie warunków do bezpiecznego uprawiania sportów wyczynowych. Natomiast stanica wodna



pozwole zwiększyć dostępność, a być może i popularność, aktywnego wypoczynku na wodzie oraz uprawiania sportów wodnych.

Zachęcaniu młodzieży do uprawiania sportów wodnych służyć ma również modernizacja obiektów Klubu Sportowo-Turystycznego „Włókniarz”. Prace obejmować będą kapitalny remont pomieszczeń klubu, łącznie z wymianą instalacji centralnego ogrzewania i stolarki okiennej. Rozbudowane zostaną pomieszczenia gospodarcze a jedno z pomieszczeń zaadoptowane będzie na potrzeby siłowni. Planuje się również ocieplenie budynku połączone z remontem elewacji oraz wymianą dachu. Polepszanie warunków, w jakich trenują kajakarze i żeglarze z pewnością przyczyni się do poprawy wyników osiąganych w zawodach różnych szczebli. Sukcesy sportowców „Włókniarza” mogą zachęcić zdolną chełmżyńską młodzież do uprawiania tego rodzaju sportu. Jest to korzystne nie tylko z punktu widzenia promocji Chełmży przy okazji zmagania sportowych, ale również wpisuje się w wychowywanie młodzieży przez sport, którego uprawianie uczy dyscypliny i wypełnia czas. Lepsze warunki to również poszerzenie składu osobowego poszczególnych sekcji. Szacuje się, że liczba członków Klubu Sportowo-Turystycznego „Włókniarz” wzrośnie o 10%. Wyremontowanie zaniedbanych obiektów klubu znajdującego się niemal w centralnej części Bulwaru znacząco podniesie także walory estetyczne tego obszaru.

Dodatkowo w bezpośrednim sąsiedztwie Klubu Sportowo-Turystycznego „Włókniarz”, na wysokości umocnionego w ramach działań rewitalizacyjnych brzegu Jeziora Chełmżyńskiego, zainstalowany zostanie slip do wodowania niewielkich jednostek pływających. Montaż tego typu obiektu umożliwi amatorom sportów wodnych bezpieczne i wygodne wodowanie jednostek pływających, takich jak łódzie czy jachty. Konstrukcja oparta na stalowych rurach prostokątnych, wypełnionych stalowymi kratami pomostowymi oraz deskami pomostowymi, pozwalać będzie na regulację kąta płaszczyzny i ustawianie jej w odpowiedniej pozycji, a także demontaż slipu na okres zimowy. Powyższe działanie wpisuje się w propagowanie specyficznych form rekreacji i wypoczynku, opartych o cechy endogeniczne strefy przyjeziornej. Udostępnianie tego typu infrastruktury sprzyjać będzie popularyzacji aktywnych form spędzania wolnego czasu i pozwoli na pełniejsze wykorzystanie walorów Jeziora Chełmżyńskiego charakteryzującego się znaczną powierzchnią i zróżnicowanym ukształtowaniem.

Ponieważ docelowo zakłada się uczynienie strefy przyjeziornej miejscem weekendowego wypoczynku zarówno mieszkańców, jak i osób spoza Chełmży niezbędne wydają się działania na rzecz zagospodarowania rekreacyjno-turystycznego tego terenu. Działania w tym zakresie znajdują się obecnie na etapie planowania a przystąpienie do ich praktycznej realizacji nastąpi dopiero po odrestaurowaniu podstawowej infrastruktury Bulwaru. Zachowanie takiej kolejności przyczyni się do zapewnienia maksymalnej efektywności kosztowej realizowanych zadań. Opracowana dla przedmiotowych działań dokumentacja projektowa przewiduje przygotowanie strefy aktywnego wypoczynku – placu zabaw dla dzieci, zagospodarowanie terenów zielonych zlokalizowanych na całym rewitalizowanym obszarze, wyposażenie skate parku w zestaw profesjonalnych urządzeń, a także modernizację toalety publicznej położonej przy ul. Łaziennej. Inwestycje w rozbudowę infrastruktury aktywnego wypoczynku wpisują się w jeden z najważniejszych celów



rewitalizacji, jakim jest wielofunkcyjne wykorzystanie obszarów zdegradowanych. Natomiast przebudowa toalety publicznej przyczyni się do podniesienia dostępności strefy śródmiejskiej Chełmży, a także zapewnienia odpowiednio komfortowych warunków dla osób odwiedzających Bulwar. Przedmiotowa modernizacja wynika również z konieczności uwzględnienia potrzeb osób niepełnosprawnych, dla których toaleta zostanie przystosowana. Całość planowanych działań zmierza do stworzenia na obszarze rewitalizowanym strefy przyjaznej mieszkańcom oraz przyjezdnym.

Kompleksowe zmiany przestrzenne w obszarze Bulwaru obejmą również zagospodarowanie terenu położonego pomiędzy ulicą Toruńską, Bulwarem 1000-lecia a terenami przemysłowymi i brzegiem Jeziora Chełmżyńskiego. Miejsce to charakteryzuje się bardzo atrakcyjnym położeniem, jednak z uwagi na podmokły grunt oraz brak uporządkowanej zieleni w tym miejscu, nie jest ono w pełni wykorzystywane. Na obszarze tym przewiduje się utworzenie strefy aktywnego wypoczynku oraz placu kwiatowego. Powyższe zadanie poprzedzone zostanie wymianą gruntu oraz umocnieniem brzegu Jeziora Chełmżyńskiego przylegającego do tego terenu. Strefę aktywnego wypoczynku stanowić będzie plac zabaw, którego większość wyposażenia przeniesiona zostanie z funkcjonującego obecnie w nieco mniej atrakcyjnym miejscu placu tzw. „DANONE”. W celu zwiększenia bezpieczeństwa bawiących się dzieci, nawierzchnia placu wykonana zostanie z poliuretanu. Na całym omawianym terenie planowane jest dokonanie wysiewu traw oraz nasadzeń drzew i krzewów, które w sposób uporządkowany nadadzą temu obszarowi estetyczny wygląd. Całość uzupełniona zostanie elementami małej architektury, takimi jak ławki i kosze na śmieci. Naturalne położenie tego terenu oraz spójność z działaniami, w wyniku których w bezpośrednim sąsiedztwie powstanie skate park, zapewniają idealne warunki wypoczynku, zarówno aktywnego, jak i biernego, dla mieszkańców oraz wszystkich odwiedzających Chełmżę.

Kolejnym elementem rewitalizacji strefy śródmiejskiej Chełmży w części zlokalizowanej przy Jeziorze Chełmżyńskim jest przygotowanie utwardzonych terenów pod działalność usługowo-handlową. W projekcie przewiduje się wykonanie placów z ciemnożółtej kostki klinkierowej o powierzchni 336,64 m<sup>2</sup>. Stworzenie takich miejsc wydaje się niezbędne z punktu widzenia podnoszenia atrakcyjności Bulwaru oraz ożywienia społeczno-gospodarczego w strefie przyjeziornej. Obecnie w obszarze tym nie obserwuje się przejawów praktycznie żadnej aktywności gospodarczej. Stąd konieczne jest pobudzenie tej sfery, poprzez stworzenie warunków sprzyjających prowadzeniu działalności gospodarczej. Odnowiony pod względem infrastrukturalnym Bulwar stanie się miejscem chętnie odwiedzanym przez mieszkańców i turystów. Stąd też pojawi się szansa na znaczące korzyści z prowadzonej na jego terenie działalności handlowo-usługowej. Odwiedzający z kolei zyskają możliwość zaopatrzenia się w niektóre artykuły, takie jak napoje, lody czy też pamiątki, bez konieczności opuszczania Bulwaru. Przewiduje się, że działalność podejmą co najmniej dwa podmioty funkcjonujące w okresie całego sezonu letniego oraz kilka podmiotów prowadzących działalność w obrębie Bulwaru jedynie okazjonalnie.

Na wysokości plaży miejskiej planowane jest powstanie tzw. Amfiteatru w miejscu obecnie zaniedbanej części Bulwaru. Koncepcja architektoniczna zagospodarowania tego fragmentu rewitalizowanego obszaru





opiera się na wybudowaniu obiektu swoją konstrukcją przypominającego budowle amfiteatrów. Stanowi ona ciekawe rozwiązanie opierające się o naturalne ukształtowanie tego terenu, charakteryzującego się znaczącą różnicą wysokości pomiędzy pasem nadbrzeżnym Jeziora Chełmżyńskiego a umiejscowieniem zabudowań Starego Miasta. Amfiteatr doskonale wpasowuje się w powstałą w ten sposób skarpe. Nawierzchnia konstrukcji wykonana zostanie z klinkieru drogowego, a na jej stopniach zainstalowane będą siedziska drewniane. Amfiteatr z racji swojego usytuowania nad samym brzegiem zbiornika wodnego, stanowić będzie doskonałe miejsce wypoczynku oraz spotkań, z którego rozciąga się wspaniały widok na panoramę jeziora. Dodatkowym atutem jest bliskość starówki, dzięki czemu podniesie się również atrakcyjność tej najstarszej części miasta.

Innym ciekawym rozwiązaniem architektonicznym planowanym do realizacji w ramach prowadzonego procesu rewitalizacji jest wybudowanie pomostu pełniącego funkcję Deptaka Południowego, łączącego Bulwar 1000-lecia z ulicą Plażową i biegnącą tam aleją spacerową. Deptak zaprojektowany został w formie pomostu na palach stalowych wraz z oświetleniem. Pomost wyposażony będzie w kładki umożliwiające cumowanie łodek, rowerów wodnych i kajaków oraz łukowe mosty trójprzęsłowe, pozwalające przepływać łódkom i kajakom w stronę zachodniego brzegu zatoki, przegrodzonego pomostem od jeziora. Zastosowane rozwiązanie przy budowie Deptaka Południowego wynika przede wszystkim ze struktury własności działek przyległych do brzegu jeziora, pomiędzy Bulwarem 1000-lecia a znajdującym się po drugiej stronie ciągiem spacerowym, która w praktyce uniemożliwia poprowadzenie deptaka drogą lądową. Pomost jest optymalnym wyjściem zapewniającym najkrótsze połączenie obu stron jeziora, przy jednoczesnym zapewnieniu dodatkowej atrakcji. Budowa Deptaka Południowego pozwoli rozwiązać problem bariery komunikacyjnej uniemożliwiającej odbywanie długich spacerów wzdłuż brzegów jeziora, począwszy od położonej blisko centrum starego miasta plaży miejskiej i na przeciwległym brzegu jeziora kończąc. Bezpośrednie połączenie obu stron jeziora oraz zastosowane rozwiązanie sprzyjać będą korzystaniu z tej formy wypoczynku. Zdecydowanie poprawi to również dostęp do drugiej plaży tzw. „Stolbud” położonej niedaleko ulicy Plażowej. Pomost, pełniący funkcję Deptaka Południowego, stanowi rzadko spotykane w naszym regionie rozwiązanie, dzięki czemu może stać się jedną z atrakcji Chełmży, zapewniającą zwiększoną popularność zarówno wśród mieszkańców, jak również turystów.

Całości planowanych działań dopełnia rozbudowa monitoringu w obrębie Bulwaru. Planowane jest zamontowanie dwóch nowych kamer na Bulwarze 1000-lecia, z których jedna zainstalowana będzie na wysokości ulicy Browarnej, a druga w okolicy amfiteatru. Zostaną one włączone w system chełmżyńskiego monitoringu, który częściowo obejmuje już inny fragment Bulwaru (na wysokości placu zabaw DANONE). Zwiększenie obszaru monitorowanego ma na celu poprawę bezpieczeństwa osób korzystających z wypoczynku na terenie Starego Miasta. Kamery i ewentualność poniesienia konsekwencji mogą również odstraszyć potencjalnych wandalów i zapobiec bezmyślnemu niszczeniu nowo zainstalowanej infrastruktury. Spodziewanym rezultatem jest stuprocentowa wykrywalność sprawców i prawie całkowite wyeliminowanie zjawiska wandalizmu w tym obszarze. Zwiększone poczucie bezpieczeństwa może zachęcić większą liczbę mieszkańców do korzystania z uroków Bulwaru. Poprawa bezpieczeństwa uwzględnia również dobro



młodych mieszkańców miasta, którzy będą mogli bez obaw korzystać z obiektów rekreacyjno-sportowych na terenie Bulwaru, oraz ich rodziców, którzy uzyskają pewność, że ich dzieci bawią się miejscu w pełni bezpiecznym.

W bezpośrednim sąsiedztwie Bulwaru 1000-lecia, przy ulicy Rynek 4, znajduje się Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliana Prejsa w Chełmży. Mieszcząca się w zabytkowym, ale wymagającym remontu, budynku Biblioteka stanowi jeden z głównych ośrodków animacji kultury w Chełmży. Niestety warunki lokalowe ograniczają możliwości organizowania akcji na rzecz upowszechniania szeroko rozumianej kultury i czytelnictwa. Wobec powyższego nie sposób pominąć działań na rzecz zmodernizowania obiektu, w którym znajduje się chełmżyńska biblioteka, w procesie programowania zadań rewitalizacyjnych. Celem inwestycji jest poprawa dostępności do dóbr i usług kultury, podniesienie roli kultury i dziedzictwa kulturowego w rozwoju społeczno-gospodarczym miasta. Planowane jest wyremontowanie pomieszczeń Biblioteki wraz z wymianą instalacji elektrycznej, centralnego ogrzewania i informatycznej. Ponadto przewiduje się kompleksowy remont poszycia dachowego, znajdującego się w bardzo złym stanie technicznym. Modernizacja obejmie również odnowienie elewacji XIX-wiecznego budynku oraz wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. Poszerzeniu oferty kulturalnej służyć będzie wybudowanie w ogrodzie Biblioteki salonu wystawienniczego, mogącego pełnić funkcje muzealne i ekspozycyjne. Ponieważ dotarcie do możliwie szerokiej grupy odbiorców wymaga także dostosowania obiektu biblioteki do potrzeb osób niepełnosprawnych, wśród zaplanowanych działań znalazło się również wybudowanie specjalnego podjazdu, windy oraz utworzenie dodatkowego wejścia do wypożyczalni. Zakłada się, że działania w tym zakresie wpłyną pozytywnie na poziom czytelnictwa wśród mieszkańców, wzrost liczby oferowanych przez Bibliotekę usług i atrakcji. Ogromne znaczenie tego zadania należy rozpatrywać nie tylko w kontekście rewitalizowanego obszaru, ale całego miasta, a nawet powiatu, bowiem chełmżyńska placówka sprawuje również opiekę merytoryczną nad gminnymi bibliotekami powiatu toruńskiego.

Jednym z podstawowych zadań Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Juliana Prejsa w Chełmży jest promocja czytelnictwa wśród chełmżyńskiej młodzieży. Począwszy od roku 2009 planuje się kompleksowe działania w tym zakresie, które obejmą organizację wieczorów autorskich, warsztatów dziennikarskich i konkursów. Ważnym akcentem będzie inicjatywa upowszechniania czytelnictwa wśród najmłodszych mieszkańców miasta, przybierająca formę zabawy. Promowanie czytelnictwa ma duże znaczenie dla przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zjawiskom patologicznym. Jest to element niezbędny do prawidłowego rozwoju intelektualnego młodzieży, który w przyszłości może zaowocować lepszą jakością kapitału ludzkiego i możliwościami podnoszenia kwalifikacji. Tym samym zmniejsza się ryzyko pozostania bez zatrudnienia.

Wszystkie zamierzone działania przyczynią się do ożywienia rejonu Bulwaru na płaszczyźnie społecznej, gospodarczej i kulturalnej. Atrakcyjny, estetyczny wygląd w połączeniu z zapewnieniem poczucia bezpieczeństwa oraz możliwość korzystania z walorów rekreacyjno-wypoczynkowych będzie przyciągać licznych mieszkańców oraz turystów. Niewykluczone również, że z czasem Bulwar stanie się centrum życia towarzyskiego, przyciągając jednocześnie poszukujących odpoczynku starszych mieszkańców miasta,



spacerujące matki z dziećmi, spracowanych mieszkańców w wieku produkcyjnym potrzebujących odskoczni od codziennych zajęć oraz młodych mieszkańców, którym brakuje wrażeń sportowych i miejsc do spotkań w gronie przyjaciół. Wzrost liczby osób odwiedzających ten rejon będzie sprzyjał prowadzeniu działalności handlowo-usługowej przynosząc obustronne korzyści zarówno po stronie podaży, jak i popytu. Jest więc szansa, że Bulwar utrwali się w świadomości mieszkańców jako najlepsze miejsce do wypoczynku.

Ożywienie gospodarcze z pewnością przełoży się również na poprawę sytuacji ekonomicznej i wzrost zatrudnienia w całym obszarze Starego Miasta. Bulwar może uzyskać status jednej z wizytówek strefy śródmiejskiej, stając się nie tylko miejscem wypoczynku dla mieszkańców ale również obszarem atrakcyjnym dla turystów. W powiązaniu z działaniami na rzecz poprawy obsługi ruchu turystycznego m.in. poprzez utworzenie Punktu Informacji Turystycznej, może przynieść wymierne korzyści w postaci zwiększenia liczby osób odwiedzających Chełmżę. Rozbudowa infrastruktury na potrzeby przystani wodnej w połączeniu z modernizacją obiektów Klubu Sportowo-Turystycznego „Włókniarz” może przyciągnąć również uczestników zorganizowanych form wypoczynku w postaci obozów sportowych i zgrupowań. Spodziewanym rezultatem działań przewidzianych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Chełmża będzie wzrost liczby turystów nawet o 20%.

Ze względu na swoją rosnącą popularność Bulwar może stać się miejscem organizowania imprez plenerowych zarówno o charakterze rozrywkowym, jak i kulturalnym. Przypuszczalnie doprowadzi to do aktywizacji rozmaitych podmiotów w zakresie podejmowania różnorodnych inicjatyw w obszarze Bulwaru. Spodziewanym rezultatem będzie organizowanie przynajmniej 3-4 dużych imprez w obrębie całego Bulwaru. Z pewnością będą to m.in. coroczne obchody Dni Chełmży.

Ukształtowanie środowiska przyjaznego mieszkańcom wymaga nie tylko stworzenia warunków sprzyjających wypoczynkowi, ale również zapewnienie wysokiej jakości opieki medycznej. Na rewitalizowanym obszarze znajduje się najważniejszy element chełmżyńskiego systemu opieki zdrowotnej, a mianowicie Szpital Powiatowy w Chełmży. Poprawa jakości i dostępności do oferowanych usług, a co za tym idzie kondycji zdrowotnej mieszkańców całej Chełmży i okolic, wymaga rozbudowy obiektów szpitala i poszerzenia oferty usług, zwłaszcza w zakresie leczenia specjalistycznego. W odpowiedzi na te potrzeby powstał projekt pn. „Rozbudowa i modernizacja Szpitala Powiatowego w Chełmży”, którego realizacja, dzięki uzyskanemu dofinansowaniu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, mogła już się rozpocząć. Zakres inwestycji obejmuje wyburzenie istniejących budynków technicznych i tymczasowych, przebudowę oraz rozbudowę istniejących obiektów szpitala. Placówka wyposażona zostanie w nowoczesny sprzęt medyczny w łącznej liczbie 101 urządzeń, dzięki czemu mieszkańcy będą mogli korzystać na miejscu z usług, dotychczas dostępnych jedynie w dużych miastach jak Toruń i Bydgoszcz. Wzrośnie tym samym liczba pacjentów, których szpital będzie w stanie przyjąć. Zakończenie realizacji projektu umożliwi mieszkańcom podjęcie leczenia w komfortowych warunkach, spełniających wszelkie unijne standardy. Z pewnością przyczyni się to do podniesienia samopoczucia i kondycji zdrowotnej Chełmżan.



Rozwiązaniem problemów społeczności rewitalizowanego obszaru wskazanych w diagnozie będą inicjatywy na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Największy nacisk zostanie położony na pomoc osobom długotrwale pozostającym bez zatrudnienia i korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej, bowiem przeciwdziałanie bezrobociu strukturalnemu stanowi jeden z najistotniejszych elementów zapobiegania wykluczeniu społecznemu i towarzyszącym temu zjawiskom patologicznym. Jednym ze sposobów będzie podpisanie kontraktów socjalnych, składających się z instrumentów aktywnej integracji, pracy socjalnej i wsparcia finansowego. W ramach tych kontraktów przeprowadzone zostaną rozmowy z doradcą zawodowym oraz szkolenie m.in. w zakresie „Wizażu i stylizacji” i florystyki. Działaniami na rzecz aktywizacji zawodowej objęte zostaną przede wszystkim osoby bezrobotne będące w wieku aktywności zawodowej i niepozostające w zatrudnieniu, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej. Drugą grupę docelową stanowi młodzież pochodząca w szczególności z rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczo.

W procesie przełamywania wykluczenia społecznego istotną rolę odgrywa również walka z uzależnieniami. Jak wykazała diagnoza, problem ten nasila się i stanowi poważne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania zdrowej tkanki społecznej. W związku z tym w ramach procesu rewitalizacji planuje się wspieranie osób dotkniętych problemami alkoholowymi i narkomanią. Pomoc ta polegać będzie na motywowaniu i informowaniu o możliwości podjęcia leczenia dla osób uzależnionych, udzielaniu porad prawnych w zakresie przygotowywania wniosków alimentacyjnych, rozwodowych oraz kompletowania dokumentacji i pisania wniosków do sądu rodzinnego. Specyficzny charakter realizowanych zadań wymagać będzie współpracy wielu instytucji w tym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Poradni Odwykowej, Policji, Straży Miejskiej, kuratorów sądowych i społecznych oraz Rzecznika Praw Ofiar. Tylko takie kompleksowe działanie może przynieść pozytywny efekt.

Walka ze zjawiskami patologicznymi powinna również uwzględniać problemy tzw. „dzieci ulicy”. Wyrwanie ze środowiska niesprzyjającego ich prawidłowemu rozwojowi i umożliwienie równego startu z innymi rówieśnikami pozwoli przeciwdziałać przejmowaniu niewłaściwych wzorców. Jednym ze sposobów jest zaspokojenie kulturalno-społecznych i edukacyjnych potrzeb dzieci w okresie wypoczynku letniego. W tej sferze planuje się wypełnianie czasu wolnego poprzez organizowanie zajęć sportowych, teatralnych, a także warsztatów plastycznych, muzycznych i literackich. W ich trakcie dzieciom zapewnione zostaną posiłki i niezbędne przybory. Przewiduje się również atrakcje w postaci wycieczek zamiejscowych np. do Aquaparku w Solcu Kujawskim, czy do Warszawy.

W identyfikacji i zdiagnozowaniu potrzeb, jak i zaplanowaniu środków zaradczych (projektów) w powyższych kwestiach, pomocna i wręcz niezbędna stała się współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Chełmży, Świetlicą Miejską działającą przy MOPS i Stowarzyszeniem Pomocy Rodzinie „WSPARCIE” w Chełmży. Na bazie danych zgromadzonych w wyniku bezpośredniego kontaktu wspomnianych podmiotów z mieszkańcami, których dotyczą zjawiska kryzysowe, zostały przez nie opracowane projekty przeciwdziałania omawianym negatywnym zjawiskom społecznym. Należy wspomnieć,



że w dużej mierze poprzez współpracę z ww. podmiotami przy konstruowaniu LPR zaistniała możliwość poznania potrzeb mieszkańców w omawianym zakresie.

Wielokrotnie w bezpośrednich kontaktach z mieszkańcami Chełmży podnoszona była kwestia deficytu miejsc na terenie miasta, przystosowanych do aktywnego wypoczynku i rekreacji. Problem ten, sygnalizowany głównie przez środowiska młodzieżowe, z uwagi na charakter zabudowy starówki, dotyczy w sposób szczególny obszaru wyznaczonego do rewitalizacji. Działaniem zaradczym w omawianej kwestii i oczekiwanym przez społeczność lokalną, stał się projekt dotyczący rewitalizacji Bulwaru 1000-lecia, w którym uwzględniono m.in. postulat młodych mieszkańców miasta utworzenia strefy aktywnego wypoczynku – skate park.

Powyższe działania obejmujące zarówno sferę społeczną, jak i przestrzenną przyczynią się do zrewitalizowania wyznaczonego obszaru i przywrócenia jego właściwego funkcjonowania z korzyścią dla całego miasta. Wszystkie zadania zaprogramowane zostały w przygotowanych do realizacji projektach. Najważniejszym – kluczowym, z punktu widzenia całości procesu rewitalizacji, jest projekt pn. „Rewitalizacja strefy śródmiejskiej Chełmży w części zlokalizowanej przy Jeziorze Chełmżyńskim od ul. Tumskiej do Toruńskiej”. Spośród wszystkich projektów inwestycyjnych projekt ten realizowany będzie w pierwszej kolejności, przy czym jego wdrażanie rozłożone zostało na trzy etapy. Działania pierwszego etapu obejmą przebudowę ulic Bulwar 1000-lecia, Wodnej, Sądowej, Strzeleckiej, Żeglarskiej i Łaziennej. Planowane jest również wybudowanie skate parku oraz obiektu swoją konstrukcją przypominającego amfiteatr tuż przy plaży miejskiej. W kolejnych etapach zmodernizowane zostaną ulice Kopernika oraz Tumska. Szczegółowy opis projektu znajduje się w karcie projektu w załączniku nr 6 niniejszego programu.

Ze wskazanego w pierwotnej wersji Lokalnego Programu Rewitalizacji projektu pn. „ Rewitalizacja strefy śródmiejskiej Chełmży w części zlokalizowanej przy Jeziorze Chełmżyńskim od ul. Tumskiej do ul. Toruńskiej - etap II i III”, wyodrębnione zostały etap III i etap II, przewidziane do realizacji w ramach osobnych inwestycji. Etap II, o którym mowa w dalszej części opracowania, obejmuje modernizację ulicy Kopernika wraz z fragmentem ul. Strzeleckiej i części ul. Sądowej. Natomiast etap III włączony został do inwestycji, która realizowana będzie przy wsparciu finansowym w ramach RPO WK-P na lata 2007 – 2013, działanie 1.1 Infrastruktura drogowa, jako inwestycja drogowa pn. „Budowa dróg publicznych w Chełmży: etap I – budowa ul. Kościuszki w Chełmży na odcinku od Lecznicy Zwierząt do granicy miasta oraz etap II – Rewitalizacja strefy śródmiejskiej Chełmży w części zlokalizowanej przy Jeziorze Chełmżyńskim od ul. Tumskiej do ul. Toruńskiej – etap III: modernizacja ul. Tumskiej”. Pierwszy z etapów ww. projektu umiejscowiony na obszarze nie objętym wsparciem w ramach LPR i polegający na wybudowaniu odcinka ul. Kościuszki zrealizowany został w roku 2009. Etap II przedmiotowego projektu przewiduje kompleksową modernizację ul. Tumskiej, obejmującą swym zakresem wymianę nawierzchni ulicy, wykonanie kanalizacji deszczowej oraz wymianę oświetlenia.

Dopiero ukończenie zadania związanego z rewitalizacją strefy śródmiejskiej pozwoli przystąpić do kolejnej inwestycji pn. „Budowa, przebudowa i rozbudowa infrastruktury terenów przy Jeziorze



Chełmżyńskim będących w granicach administracyjnych miasta, służącej wypoczynkowi, turystyce i rekreacji". Projekt ten stanowi rozwinięcie ogólnej koncepcji przyjętej pod nazwą „Zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne Bulwaru 1000-lecia w Chełmży wraz z sąsiadującymi ulicami”, które pod zmienioną nazwą zostało podzielone na trzy etapy i przyjęte do realizacji. Na listę projektów realizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji wpisano wszystkie trzy z powyższych etapów:

- pierwszy z etapów pn. „Budowa, przebudowa i rozbudowa infrastruktury terenów przy Jeziorze Chełmżyńskim będących w granicach administracyjnych miasta, służącej wypoczynkowi, turystyce i rekreacji: etap II –rewitalizacja strefy śródmiejskiej” koncentruje się na działaniach komplementarnych względem „Rewitalizacji strefy śródmiejskiej Chełmży w części zlokalizowanej przy Jeziorze Chełmżyńskim od ul. Tumskiej do ul. Toruńskiej – etap I”. Projekt przewiduje budowę parkingu zlokalizowanego przy Bulwarze 1000-lecia, modernizację toalety położonej na ulicy Łaziennej oraz uporządkowanie terenów zielonych w obszarze rewitalizowanym;

- kolejny z etapów pn. „Budowa, przebudowa i rozbudowa infrastruktury terenów przy Jeziorze Chełmżyńskim będących w granicach administracyjnych miasta, służącej wypoczynkowi, turystyce i rekreacji: etap III – doposażenie skate parku” związany jest z rozwojem bazy rekreacyjnej i polegać będzie na wyposażeniu skate parku w profesjonalne urządzenia do skateboardingu;

- etap trzeci pn. „Budowa, przebudowa i rozbudowa infrastruktury terenów przy Jeziorze Chełmżyńskim będących w granicach administracyjnych miasta, służącej wypoczynkowi, turystyce i rekreacji: etap I – rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej”, związany z działaniami na rzecz zagospodarowania rekreacyjno – wypoczynkowego tej części miasta, obejmuje swym zakresem wybudowanie Deptaka Południowego w formie pomostu na palach stalowych, łączącego dwa przeciwległe brzegi Jeziora Chełmżyńskiego, wybudowanie slipu do wodowania niewielkich jednostek pływających w sąsiedztwie Klubu Sportowo – Turystycznego „Włókniarz” oraz zagospodarowanie terenu położonego pomiędzy Bulwarem 1000-lecia, ul. Toruńską a brzegiem Jeziora Chełmżyńskiego, w tym wykonanie placu kwiatowego oraz strefy aktywnego wypoczynku.

Zaplanowane do realizacji i wskazane powyżej zadania zostaną zrealizowane przy wsparciu otrzymanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2007 – 2013 Działanie 7.1. Rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miasta oraz Działanie 6.2. Rozwój usług turystycznych i uzdrowiskowych.

Zaplanowane do realizacji inwestycje uzupełnione zostaną działaniami, których rozpoczęcie nastąpi po zakończeniu wszystkich prac związanych z działaniami rewitalizacyjnymi przewidzianymi do zrealizowania na obszarze wsparcia. Mowa tutaj głównie o inwestycji pn. „Rewitalizacja strefy śródmiejskiej Chełmży w części zlokalizowanej przy Jeziorze Chełmżyńskim od ul. Tumskiej do ul. Toruńskiej – etap II”. Przewidziana i założona do wykonania inwestycja obejmuje swym zakresem modernizację ulicy Kopernika z odcinkami ul. Sądowej (w części od ul. Gen. Wł. Sikorskiego do ul. Kopernika) oraz ul. Strzeleckiej





(w części od ul. Gen. Wł. Sikorskiego do ul. Kopernika) wraz z towarzyszącą im infrastrukturą techniczną oraz modernizacją istniejącego oświetlenia wzdłuż ul. Kopernika.

Działania o charakterze inwestycyjnym uzupełniają:

- „Rozbudowa i modernizacja Szpitala Powiatowego w Chełmży” – projekt mający na celu poprawę stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej oraz podniesienie jakości i dostępności usług medycznych oferowanych mieszkańcom. Osiągnięcie tych celów ma umożliwić wybudowanie nowego budynku szpitalnego z przeznaczeniem na Izbę Przyjęć, Dział Diagnostyki Obrazowej, Oddział Położniczy i Noworodkowy, Oddział Dziecięcy oraz poradnie specjalistyczne. Ponadto planuje się zakup wyposażenia medycznego i technicznego. – Projekt otrzymał dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Działania 3.2 – Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej Osi priorytetowej 3. Rozwój infrastruktury społecznej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2013. Inwestycja znajduje się obecnie w fazie realizacji.

- „Remont, modernizacja, adaptacja nieruchomości na cele działalności kulturalnej i edukacyjnej” – realizacja projektu skierowana jest na poprawę dostępności do dóbr i usług kultury, podniesienie roli kultury i dziedzictwa kulturowego w rozwoju społeczno-gospodarczym miasta. W ramach projektu planowany jest remont kapitalny budynku Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Juliana Prejsa w Chełmży oraz wybudowanie salonu wystawienniczego mającego pełnić funkcje muzealne i ekspozycyjne. Kompleksową modernizację biblioteki uzupełniać będzie inwestycja pn. „Modernizacja Biblioteki”, która obejmie również likwidację barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych poprzez dostosowanie budynku, przebudowę i zamontowanie windy dla potrzeb osób niepełnosprawnych oraz remont dachu. Wejście główne budynku dostosowane zostanie do obowiązujących przepisów poprzez przebudowę schodów zewnętrznych oraz wprowadzenie podestu przed drzwiami i renowację głównych drzwi wejściowych do budynku.

- „Modernizacja obiektów i terenu Klubu Sportowo-Turystycznego „Włókniarz” w Chełmży” – projekt nastawiony na poprawę infrastruktury sportowej w obszarze Bulwaru. Zadania w nim zaplanowane dotyczą remontu obiektów klubu, w tym wymianę instalacji grzewczej, modernizację i rozbudowę pomieszczeń gospodarczych, odnowienie elewacji i wymianę stolarki okiennej oraz drzwiowej.

- „Adaptacja pomieszczenia Świetlicy Miejskiej przy ul. Tumskiej na potrzeby Punktu Informacji Turystycznej” – działanie to zmierza do podniesienia jakości obsługi ruchu turystycznego na terenie miasta Chełmży i okolic. Uruchomienie takiego punktu wymaga wyodrębnienia właściwego pomieszczenia, przeprowadzenia niezbędnych prac remontowych oraz wyposażenia w odpowiedni sprzęt.

W sferze społecznej zaplanowane są następujące działania:

- „Aktywizacja społeczno-zawodowa szansą na niezależność” – projekt nastawiony jest na pomoc osobom długotrwale pozostającym bez zatrudnienia i korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej. W ramach tej grupy działań zaplanowane jest m.in. zawieranie kontraktów socjalnych, wykorzystywanie instrumentów aktywizacji zawodowej, w tym również szkolenia oraz rozmowy z doradcą zawodowym. W kolejnych latach



Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej będzie kontynuował swoje działania ukierunkowane na inwestycję w kapitał ludzki. Przewiduje się więc pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz przemocą w rodzinie. Celem głównym projektu realizowanego w roku 2011 będzie przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i aktywizacja zawodowa skierowana do osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej, zarówno kobiet i mężczyzn, jak również osób niepełnosprawnych. Realizacja projektu ma wpłynąć pozytywnie na podniesienie kwalifikacji zawodowych u klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz integrację społeczną młodzieży w wieku 15-25 lat wraz z ich otoczeniem tj. rodzinami z zagrożeniami wykluczeniem społecznym.

- „Promocja czytelnictwa wśród chełmżyńskiej młodzieży” – promowanie czytelnictwa ma duże znaczenie z punktu widzenia przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zjawiskom patologicznym. Jedynie zapewnienie prawidłowego rozwoju młodzieży może zaowocować w przyszłości lepszą jakością kapitału ludzkiego. Promocja czytelnictwa odbywać się będzie poprzez organizowanie wieczorków autorskich, warsztatów dziennikarskich oraz lekcji bibliotecznych. Mając na względzie najmłodszych mieszkańców miasta planuje się również promowanie czytelnictwa przybierającego formę zabawy. Wychodząc naprzeciw potrzebom dzieci i młodzieży, realizowane i kontynuowane przez Powiatową i Miejską Bibliotekę Publiczną im. J. Prejsa w Chełmży w ramach projektu „Czytaj z nami – propagowanie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży” działania mają na celu zachęcanie młodzieży i dzieci do zainteresowania się czytaniem książek, jak również do uczestniczenia w innych formach kształcenia intelektualnego. W celu urozmaicenia prowadzonej przez bibliotekę działalności organizowane będą różnego rodzaju konkursy sprawdzające wiedzę, warsztaty oraz dyskusyjne kluby książki. Realizacja projektu ma wpłynąć na zwiększenie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.

- „Życie bez uzależnień” – projekt skierowany jest do osób mających problemy z nałogami. Pomoc obejmować będzie wspieranie i motywowanie uzależnionych, po zakończonym leczeniu odwykowym. Upowszechniane będą również informacje na temat możliwości podjęcia terapii. Ponadto osoby dotknięte tym problemem oraz ich najbliżsi otrzymają pomoc w zakresie porad prawnych i spraw kancelaryjnych.

- „Klub Otwartych Drzwi” – program realizowany przez Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „WSPARCIE” skierowany jest do dzieci wywodzących się ze środowisk patologicznych, zamieszkałych rewitalizowany obszar. Jego celem jest zaspokojenie kulturalno-społecznych i edukacyjnych potrzeb w okresie wakacyjnym. Cel ten osiągnięty zostanie poprzez organizację zajęć sportowych i warsztatów, pozwalających rozwijać zainteresowania młodych mieszkańców obszaru wsparcia oraz wycieczek zamiejscowych. Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „WSPARCIE” planuje kontynuację podejmowanych działań ukierunkowanych na poprawę jakości życia dzieci z rodzin zmarginalizowanych poprzez częściowe zaspokojenie ich potrzeb kulturalno – edukacyjnych w ramach projektu „Nie rezygnuj z marzeń”. Zaplanowany do realizacji projekt obejmuje głównie dzieci, których rodziny jako jednostki społeczne są w określony sposób w tym obszarze patologicznie zdeorganizowane i socjalnie niewydolne. Stowarzyszenie zaplanowało na rok 2011 m.in. zorganizowanie wycieczki do Warszawy, z głównym punktem programu tj. obejrzeniem przez dzieci





spektaklu w jednym z warszawskich teatrów. Plan wycieczki przewiduje również zwiedzanie Starego Miasta oraz spacer po Łazienkach i po Królewskim Parku w Wilanowie, wraz z zapewnieniem dzieciom posiłków.

Szczegółowe opisy wszystkich projektów wskazanych powyżej, dane dotyczące ich finansowania oraz harmonogramy ich realizacji znajdują się w kartach projektów zamieszczonych w załączniku nr 6 niniejszego dokumentu.

### Zestawienie oczekiwanych wskaźników osiągnięć.

Wskaźnik	Stan obecny	Oczekiwany rezultat
Liczba zrewitalizowanych obszarów	-	1 szt.
Długość zmodernizowanych ulic w obszarze rewitalizacji	-	1667 mb
Liczba punktów oświetleniowych	48 szt.	77 szt.
Długość nowo wybudowanej kanalizacji deszczowej	brak	586 mb
Liczba nowo zainstalowanych elementów małej architektury	-	42 szt.
Powierzchnia terenów utwardzonych dla potrzeb stacji wodnej	brak	176 m <sup>2</sup>
Liczba zamontowanych kamer monitoringu wizyjnego w obrębie obszaru wsparcia	1 szt.	1+2 szt.
Powierzchnia gruntów przygotowanych pod sezonową działalność gastronomiczno-usługową	brak	336,64 m <sup>2</sup>
Powierzchnia terenów przygotowanych na potrzeby skate parku	brak	906,91 m <sup>2</sup>
Powierzchnia ułożonej kostki kamiennej	brak	4421 m <sup>2</sup>
Powierzchnia wyłożonej kostki klinkierowej	brak	ok. 5000 m <sup>2</sup>
Liczba nowo zakupionych urządzeń Szpitala	brak	101 szt.
Powierzchnia zmodernizowanej i dobudowanej części Szpitala	brak	3114 m <sup>2</sup>
Powierzchnia odnowionej zieleni miejskiej	-	2,67 ha
Liczba osób prowadzących sezonową działalność handlową w obszarze Bulwaru	brak	3 osoby
Liczba młodzieży korzystającej co dzień ze skate parku	brak	25-30 osób
Liczba interwencji policji na terenie Bulwaru w ciągu roku	76	20
Liczba wniosków o ukaranie skierowanych za wykroczenia popełnione w tym rejonie	16	5
Liczba imprez kulturalnych organizowanych w obrębie Bulwaru	1	4
Liczba miejsc parkingowych w strefie przyjeziornej	brak	34
Liczba obiektów przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	brak	3
Liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej	brak	2

**Poziom eliminacji zjawisk kryzysowych mierzony wskaźnikami limitującymi obszar rewitalizacji:**

Wskaźnik	2007	2015
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców obszaru	240,46	231,11
Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców obszaru	4,52	4,67
Liczba popełnionych przestępstw i naruszeń prawa na 1000 mieszkańców obszaru	42,33	20,77
Liczba osób bezrobotnych na 100 mieszkańców obszaru w wieku produkcyjnym	16,63	15,81
Liczba osób długotrwale bezrobotnych na 100 mieszkańców obszaru w wieku produkcyjnym	11,14	10,73

**Poziom eliminacji zjawisk kryzysowych wyrażony w wartościach bezwzględnych**

Wskaźnik (wartość bezwzględna)	2007	2015
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	926	890
Liczba podmiotów gospodarczych	174	180
Liczba popełnionych przestępstw i naruszeń prawa	163	80
Liczba osób bezrobotnych	406	386
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	272	262



## 4. Plan finansowy realizacji działań

Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania		Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje			
Rewitalizacja strefy śródmiejskiej Chełmży w części zlokalizowanej przy Jeziorze Chełmżyńskim od ul. Tumskiej do ul. Toruńskiej – etap I	Pobudzenie aktywności gospodarczej w strefie przyjeziornej poprzez stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego w tej części miasta; Tworzenie sprzyjających warunków do podejmowania działalności przez indywidualne podmioty; Tworzenie środowiska przyjaznego mieszkańcom strefy śródmiejskiej oraz całego miasta poprzez stworzenie komfortowych warunków wypoczynku; propagowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród młodzieży, poprzez stworzenie miejsc sprzyjających takiej formie wypoczynku.	Gmina Miasto Chełmża	6 000 000,00 PLN		2007-2011	<b>Wskaźniki produktu:</b> długość ulic o wymienionej nawierzchni, liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych, długość nowo powstałej kanalizacji deszczowej, liczba zainstalowanych elementów małej architektury, powierzchnia terenów utwardzonych na potrzeby stacji wodnej, liczba zamontowanych kamer monitoringu wizyjnego, powierzchnia gruntów przygotowanych pod sezonową działalność gastronomiczno-usługową, liczba zainstalowanych urządzeń skate parku, liczba nasadzonych drzew i krzewów, liczba zbudowanych /przebudowanych/doposażonych obiektów, powierzchnia terenów przygotowanych na potrzeby skate parku, <b>Wskaźniki rezultatu:</b> liczba zrewitalizowanych obszarów, powierzchnia odnowionej /zrewitalizowanej zieleni miejskiej, powierzchnia obszarów poddanych rewitalizacji, powierzchnia wyremontowanej/przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym, liczba osób dziennie odwiedzających teren Bulwaru, liczba osób prowadzących sezonową działalność handlową w obszarze Bulwaru, liczba interwencji policji na terenie Bulwaru, liczba osób odwiedzających Bulwar w porze nocnej, liczba młodzieży korzystającej ze skate parku, liczba osób pracujących na rzecz utrzymania należytego stanu Bulwaru, liczba podmiotów i inicjatyw o charakterze społecznym, gospodarczym i kulturalnym podejmowanych na terenie Bulwaru			
			Obszar wsparcia	<b>Źródła finansowania</b>			<b>2008</b>	40 156,62	
		Obszar 1.			Własne		2 947 828,87 PLN	<b>2009</b>	169 604,23
								<b>2010</b>	2 260 346,25
					EFRR		3 052 171,13 PLN	<b>2011</b>	3 529 892,90
								<b>2012</b>	
					Inne		-	<b>2013</b>	
								<b>2014</b>	
				<b>2015</b>					



Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania		Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje	
<b>Budowa, przebudowa i rozbudowa infrastruktury terenów przy Jeziorze Chełmżyńskim będących w granicach administracyjnych miasta, służącej wypoczynkowi, turystyce i rekreacji: etap II – rewitalizacja strefy śródmiejskiej</b>	Strefa śródmiejska Chełmży przyjazna mieszkańcom i turystom, jako podstawa zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego miasta.	<b>Gmina Miasto Chełmża</b>	<b>1 019 508,32 PLN</b>		<b>2011-2013</b>	<b>Wskaźniki produktu:</b> powierzchnia terenów przeznaczonych na tereny parkingowe, liczba obiektów przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych, liczba zbudowanych/przebudowanych/doposażonych obiektów, liczba nowych miejsc parkingowych w obszarze rewitalizowanym, powierzchnia odnowionej zieleni miejskiej w strefie rewitalizowanej. <b>Wskaźniki rezultatu:</b> liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem, liczba osób niepełnosprawnych korzystających z obiektów objętych wsparciem, powierzchnia wyremontowanej/przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym.	
							<b>Harmonogram realizacji (nakłady w poszczególnych latach realizacji)</b>
		<b>Obszar wsparcia</b>	<b>Źródła finansowania</b>		<b>2008</b>		
					<b>2009</b>		
		Obszar 1.	<b>Własne</b>	564 603,73 PLN	<b>2010</b>		
					<b>2011</b>		579 297,82
					<b>2012</b>		13 230,00
			<b>EFRR</b>	454 904,59 PLN	<b>2013</b>		426 980,50
<b>2014</b>							
<b>Inne</b>	-	<b>2015</b>					



Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania		Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje		
<b>Budowa, przebudowa i rozbudowa infrastruktury terenów przy Jeziorze Chełmżyńskim będących w granicach administracyjnych miasta, służącej wypoczynkowi, turystyce i rekreacji: etap III – doposażenie skate parku</b>	Podniesienie atrakcyjności i funkcjonalności terenów rewitalizowanych położonych w strefie przyjeziornej, w tym zapewnienie szerokiego dostępu do infrastruktury aktywnego wypoczynku w okolicach Bulwaru 1000-lecia.	<b>Gmina Miasto Chełmża</b>	<b>167 285,96 PLN</b>		<b>2011</b>	<b>Wskaźniki produktu:</b> liczba zbudowanych/przebudowanych/doposażonych obiektów, liczba zakupionych urządzeń. <b>Wskaźniki rezultatu:</b> liczba osób korzystających z obiektów objętych wsparciem, liczba młodzieży korzystającej ze skate parku, powierzchnia przygotowanych stref aktywnego wypoczynku.		
							<b>Harmonogram realizacji (nakłady w poszczególnych latach realizacji)</b>	
			<b>Obszar wsparcia</b>	<b>Źródła finansowania</b>			<b>2008</b>	
							<b>2009</b>	
			Obszar 1.	<b>Własne</b>	33 457,19 PLN		<b>2010</b>	
							<b>2011</b>	167 285,96
				<b>EFRR</b>	133 828,77 PLN		<b>2012</b>	
							<b>2013</b>	
				<b>Inne</b>	-		<b>2014</b>	
			<b>2015</b>					



Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania		Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje			
<b>Budowa, przebudowa i rozbudowa infrastruktury terenów przy Jeziorze Chełmżyńskim będących w granicach administracyjnych miasta, służącej wypoczynkowi, turystyce i rekreacji: etap I – rozbudowa infrastruktury wypoczynkowej</b>	Zrównoważony rozwój infrastruktury służącej wypoczynkowi oraz pobudzaniu turystyki opartej na endogenicznych cechach strefy przyjeziornej poprzez rozbudowę, rozwój i wielofunkcyjne wykorzystanie służącej wypoczynkowi strefy śródmieścia zlokalizowanej przy Jeziorze Chełmżyńskim.	<b>Gmina Miasto Chełmża</b>	<b>4 153 777,45 PLN</b>		<b>2011-2013</b>	<b>Wskaźniki produktu:</b> powierzchnia wybudowanych/ zmodernizowanych/ przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych, liczba nasadzonych drzew i krzewów, liczba zbudowanych/przebudowanych/ wyposażonych obiektów. <b>Wskaźniki rezultatu:</b> liczba osób korzystających z wybudowanych/ rozbudowanych/ przebudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych, powierzchnia odnowionej/zrewitalizowanej zieleni miejskiej, liczba osób dziennie odwiedzających teren Bulwaru.			
							<b>Obszar wsparcia</b>		<b>Źródła finansowania</b>
			Obszar 1.	<b>Własne</b>	2 153 777,45 PLN		<b>2008</b>		
							<b>2009</b>		
							<b>2010</b>		
							<b>2011</b>	71 800,85	
				<b>EFRR</b>	2 000 000,00 PLN		<b>2012</b>	2 737 463,50	
							<b>2013</b>	1 344 513,10	
							<b>2014</b>		
							<b>2015</b>		



Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania	Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje				
<b>Remont modernizacja, adaptacja nieruchomości na cele działalności kulturalnej i edukacyjnej</b>	Wyrównanie dostępu do dóbr i usług kultury poprzez modernizację obiektów o charakterze kulturalnym	<b>Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Prejsa w Chełmży</b>	<b>670 000,00* PLN</b>	<b>2009-2011</b>	<b>Wskaźniki produktu:</b> powierzchnia wyremontowanych pomieszczeń, powierzchnia odnowionej elewacji, liczba wymienionych elementów stolarki okiennej i drzwiowej, ilość wymienionych elementów instalacji c.o., powierzchnia wybudowanego salonu wystawienniczego. <b>Wskaźniki rezultatu:</b> liczba osób korzystających z usług biblioteki, liczba organizowanych na terenie biblioteki imprez kulturalnych, ilość i rodzaj usług oferowanych przez bibliotekę.				
						<b>Harmonogram realizacji (nakłady w poszczególnych latach realizacji)</b>			
				<b>Obszar wsparcia</b>		<b>Źródła finansowania</b>		<b>2008</b>	
							<b>2009</b>	38 000,00	
				Obszar 1.		<b>Własne</b>	640 000,00 PLN	<b>2010</b>	
								<b>2011</b>	
						<b>EFRR</b>		<b>2012</b>	
									<b>2013</b>
						<b>Inne</b>	30 000,00 PLN	<b>2014</b>	
								<b>2015</b>	





Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania	Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje				
<b>Modernizacja obiektów i terenu sportowego „Włókniarz” w Chełmży</b>	Propagowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród młodzieży, poprzez stworzenie miejsc sprzyjających takiej formie wypoczynku.	<b>Klub Sportowo-Turystyczny „Włókniarz”</b>	550 000,00 PLN	<b>2008-2011</b>	<b>Wskaźniki produktu:</b> długość wyremontowanych pomostów, liczba wyremontowanych pomieszczeń, liczba nowo zainstalowanych elementów instalacji c.o., liczba zainstalowanych elementów stolarki okiennej i drzwiowej, powierzchnia odnowionej elewacji budynku, powierzchnia wymienionego dachu, liczba urządzeń zakupionych do nowej siłowni. <b>Wskaźniki rezultatu:</b> liczba nowych zawodników klubu sportowego „Włókniarz”, liczba medali zdobytych na zawodach regionalnych i ogólnokrajowych, liczba zawodów organizowanych przez klub.				
						<b>Harmonogram realizacji (nakłady w poszczególnych latach realizacji)</b>			
				<b>Obszar wsparcia</b>		<b>Źródła finansowania</b>		<b>2008</b>	
								<b>2009</b>	7 921,48
				Obszar 1.		<b>Własne</b>	550 000,00 PLN	<b>2010</b>	
								<b>2011</b>	542 078,42
								<b>2012</b>	
								<b>2013</b>	
								<b>2014</b>	
				<b>EFRR</b>			-	<b>2012</b>	
<b>2013</b>									
<b>Inne</b>		-	<b>2014</b>						
			<b>2015</b>						



Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania		Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje		
<b>Rewitalizacja strefy śródmiejskiej Chełmży w części zlokalizowanej przy Jeziorze Chełmżyńskim od ul. Tumskiej do ul. Toruńskiej – etap II</b>	Pobudzenie aktywności gospodarczej w strefie przyjeziornej poprzez stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego w tej części miasta; Tworzenie sprzyjających warunków do podejmowania działalności przez indywidualne podmioty; Tworzenie środowiska przyjaznego mieszkańcom strefy śródmiejskiej oraz całego miasta poprzez stworzenie komfortowych warunków wypoczynku; propagowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu wśród młodzieży, poprzez stworzenie miejsc sprzyjających takiej formie wypoczynku.	<b>Gmina Miasto Chełmża</b>	<b>686 601,46 PLN</b>		<b>2011-2015</b>	<b>Wskaźniki produktu:</b> długość wymienionej nawierzchni ulic, liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych. <b>Wskaźniki rezultatu:</b> liczba osób odwiedzających Bulwar w porze nocnej, powierzchnia wyremontowanej/ przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym.		
							<b>Harmonogram realizacji (nakłady w poszczególnych latach realizacji)</b>	
					<b>Obszar wsparcia</b>		<b>Źródła finansowania</b>	
				<b>2009</b>				
		Obszar 1.	<b>Własne</b>	686 601,46 PLN	<b>2010</b>			
					<b>2011</b>			
			<b>EFRR</b>				<b>2012</b>	
							<b>2013</b>	
			<b>Inne</b>				<b>2014</b>	
		<b>2015</b>						



Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania		Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje	
<b>Budowa dróg publicznych w Chełmży: etap I – budowa ul. Kościuszki w Chełmży na odcinku od Lecznicy Zwierząt do granicy miasta oraz etap II – Rewitalizacja strefy śródmiejskiej Chełmży w części zlokalizowanej przy Jeziorze Chełmżyńskim od ul. Tumskiej do ul. Toruńskiej – etap III: modernizacja ul. Tumskiej</b>	Podniesienie atrakcyjności gminy miasta Chełmży poprzez poprawę zagospodarowania gminy w infrastrukturę drogową i wyeksponowanie jej walorów endogenicznych.	<b>Gmina Miasto Chełmża</b>	<b>1 897 094,01 PLN</b>		<b>2008-2012</b>		<b>Wskaźniki produktu:</b> długość ulic o wymienionej nawierzchni, liczba zmodernizowanych punktów oświetleniowych, długość nowo powstałej kanalizacji deszczowej. <b>Wskaźniki rezultatu:</b> powierzchnia obszarów poddanych rewitalizacji, powierzchnia wyremontowanej/przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie zrewitalizowanym, liczba osób dziennie odwiedzających teren Bulwaru.
					<b>Harmonogram realizacji (nakłady w poszczególnych latach realizacji)</b>		
		<b>Obszar wsparcia</b>	<b>Źródła finansowania</b>		<b>2008</b>	28 031,35	
					<b>2009</b>	559 377,53	
		Obszar 1.	<b>Własne</b>	961 847,68 PLN	<b>2010</b>	10 581,31	
					<b>2011</b>	298 260,56	
			<b>EFRR</b>	935 246,33 PLN	<b>2012</b>	1 000 843,26	
					<b>2013</b>		
<b>Inne</b>	-	<b>2014</b>					
		<b>2015</b>					



Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania		Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje				
<b>Adaptacja pomieszczeń Świetlicy Miejskiej przy ul. Tumskiej na potrzeby Punktu Informacji Turystycznej</b>	Rozwój usług związanych z obsługą ruchu turystycznego.	<b>Gmina Miasto Chełmża</b>	<b>50 000,00 PLN</b>		<b>2011-2012</b>	<b>Wskaźniki produktu:</b> ilość sprzętu zakupionego na potrzeby funkcjonowania Punktu, powierzchnia zaadaptowanego i wyremontowanego pomieszczenia. <b>Wskaźniki rezultatu:</b> liczba osób zatrudnionych w Punkcie Informacji Turystycznej, liczba osób korzystających z usług Punktu, ilość działań promujących Chełmżę jako obszar atrakcyjny turystycznie.				
							<b>Harmonogram realizacji (nakłady w poszczególnych latach realizacji)</b>			
					<b>Obszar wsparcia</b>		<b>Źródła finansowania</b>		<b>2008</b>	
									<b>2009</b>	
		Obszar 1.	<b>Własne</b>	50 000,00 PLN	<b>2010</b>					
					<b>2011</b>					
			<b>EFRR</b>	-	<b>2012</b>					
					<b>2013</b>					
					<b>2014</b>					
		<b>Inne</b>	-	<b>2014</b>						
<b>2015</b>										



Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania		Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje		
<b>Modernizacja Biblioteki</b>	Stworzenie warunków sprzyjających umacnianiu nawyków czytelniczych wśród mieszkańców miasta oraz eliminowanie barier ograniczających dostęp do usług kultury.	<b>Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Prejsa w Chełmży</b>	171 288,00 PLN		2011	<b>Wskaźniki produktu:</b> powierzchnia wyremontowanego pokrycia dachowego, liczba elementów małej architektury przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych. <b>Wskaźniki rezultatu:</b> liczba obiektów przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, wzrost liczby czytelników, wzrost liczby czytelników niepełnosprawnych.		
							<b>Harmonogram realizacji (nakłady w poszczególnych latach realizacji)</b>	
			<b>Obszar wsparcia</b>	<b>Źródła finansowania</b>			<b>2008</b>	
							<b>2009</b>	
			Obszar 1.	<b>Własne</b>	46 288,00 PLN		<b>2010</b>	
				<b>EFRR</b>	-		<b>2011</b>	171 288,00
							<b>2012</b>	
<b>Inne</b>	Starostwo Powiatowe w Toruniu – 50 000,00 Urząd Miasta Chełmży – 75 000,00	<b>2013</b>						
		<b>2014</b>						
			<b>2015</b>					



Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania		Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje	
<b>Czytaj z nami – propagowanie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży</b>	Popularyzacja czytelnictwa wśród najmłodszych mieszkańców miasta gwarantująca prawidłowy rozwój intelektualny chełmżyńskiej młodzieży.	<b>Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Prejsa w Chełmży</b>	<b>24 000,00 PLN</b>		<b>2011</b>	<b>Wskaźniki produktu:</b> liczba zorganizowanych warsztatów, wykładów i wieczorków autorskich, liczba godzin organizowanych warsztatów dziennikarskich. <b>Wskaźniki rezultatu:</b> przyrost liczby czytelników.	
							<b>Harmonogram realizacji (nakłady w poszczególnych latach realizacji)</b>
					<b>Obszar wsparcia</b>		<b>Źródła finansowania</b>
		<b>2009</b>					
		Obszar 1.	<b>Własne</b>	24 000,00 PLN	<b>2010</b>		
					<b>2011</b>		24 000,00
					<b>2012</b>		
			<b>EFRR</b>	-	<b>2013</b>		
					<b>2014</b>		
<b>Inne</b>	-	<b>2015</b>					





Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania		Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje						
<b>Aktywizacja społeczno-zawodowa szansą na niezależność</b>	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej.	<b>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmży</b>	<b>226 454,23 PLN</b>		<b>2011</b>	<b>Wskaźniki produktu:</b> liczba godzin przeprowadzonych szkoleń, liczba wypłaconych zasiłków, liczba zawartych kontraktów. <b>Wskaźniki rezultatu:</b> liczba osób, które dzięki programowi wróciły na rynek pracy.						
							<b>Harmonogram realizacji (nakłady w poszczególnych latach realizacji)</b>					
							<b>Obszar wsparcia</b>		<b>Źródła finansowania</b>		<b>2008</b>	
											<b>2009</b>	
		Obszar 1. + obszar pozostałej części miasta	<b>Własne</b>	23 777,70 PLN	<b>2010</b>							
					<b>2011</b>		226 454,23					
					<b>2012</b>							
			<b>EFRR</b>	202 676,53 PLN	<b>2013</b>							
					<b>2014</b>							
			<b>Inne</b>	-	<b>2015</b>							



Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania		Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje		
„Nie rezygnuj z marzeń”	Poprawa jakości życia dzieci z rodzin zmarginalizowanych poprzez częściowe zaspokojenie ich potrzeb kulturalno-edukacyjnych.	Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „WSPARCIE” w Chełmży	10 000,00 PLN		2011	<b>Wskaźniki produktu:</b> liczba dzieci biorących udział w projekcie, liczba zwiedzonych w ramach projektu miejsc.  <b>Wskaźniki rezultatu:</b> wzrost wiedzy na temat miasta Warszawy wśród uczestników projektu, wzmocnienie potencjału intelektualnego dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.		
					<b>Harmonogram realizacji (nakłady w poszczególnych latach realizacji)</b>			
			Obszar wsparcia	Źródła finansowania			2008	
							2009	
			Obszar 1.	Własne	500,00 PLN		2010	
							2011	10 000,00
				EFRR	-		2012	
							2013	
							2014	
			Inne	9 500,00 PLN	2015			



## Projekty całkowicie zakończone

Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania	Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje		
Aktywizacja społeczno-zawodowa szansą na niezależność	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu przy pomocy akcji aktywizacji zawodowej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmży	205 605,97 PLN	2009	<b>Wskaźniki produktu:</b> liczba kontraktów zawartych w ramach projektu, liczba osób korzystających z poradnictwa zawodowego, liczba godzin zajęć i warsztatów odbywających się w ramach programu. <b>Wskaźniki rezultatu:</b> liczba osób, które dzięki programowi uzyskały wiedzę na temat wizażu stylizacji, liczba osób, które nabyły wiedzę na temat przygotowywania dokumentów aplikacyjnych.		
				<b>Harmonogram realizacji (nakłady w poszczególnych latach realizacji)</b>			
				<b>Obszar wsparcia</b>		<b>Źródła finansowania</b>	<b>2008</b>
				<b>2009</b>		205 605,97	
		Obszar 1.	<b>Własne</b>	21 645,34 PLN		<b>2010</b>	
						<b>2011</b>	
			<b>EFRR</b>	-		<b>2012</b>	
						<b>2013</b>	
			<b>Inne</b>	EFS – 174 711,22 BP – 9 249,41		<b>2014</b>	
						<b>2015</b>	



Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania	Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje		
<b>„KLUB OTWARTYCH DRZWI”</b>	Podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia prawidłowego rozwoju młodzieży, zarówno fizycznego, jak i intelektualnego	<b>Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „WSPARCIE” w Chełmży</b>	<b>11 148,99 PLN</b>	<b>2009</b>	<b>Wskaźniki produktu:</b> liczba dzieci objętych programem, liczba godzin i rodzaj zajęć edukacyjno-rozrywkowych, liczba zorganizowanych wycieczek, liczba osób uczestniczących w pikniku rodzinnym. <b>Wskaźniki rezultatu:</b> liczba dzieci pochodzących z obszaru rewitalizacji sprawiających problemy wychowawcze w porównaniu do okresu poprzedzającego realizację projektu, liczba dzieci, które przyswoiły właściwe nawyki żywieniowe, podniesienie poziomu wiedzy wśród dzieci z terenu rewitalizowanego.		
						<b>Harmonogram realizacji (nakłady w poszczególnych latach realizacji)</b>	
				<b>Obszar wsparcia</b>		<b>Źródła finansowania</b>	<b>2008</b>
				<b>2009</b>		11 148,99	
		Obszar 1.	<b>Własne</b>	1 148,99 PLN		<b>2010</b>	
			<b>EFRR</b>	-		<b>2011</b>	
						<b>2012</b>	
<b>Inne</b>	Urząd Miasta Chełmży - 7 000,00 PLN Urząd Marszałkowski - 3 000,00 PLN		<b>2013</b>				
		<b>2014</b>					
		<b>2015</b>					



Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania		Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje		
<b>Życie bez uzależnień</b>	Przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym w obszarze Starego Miasta poprzez udzielanie wsparcia osobom uzależnionym	<b>Miejska Świetlica Dziecięca, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Chełmży</b>	<b>3 600,00 PLN</b>		<b>2009</b>	<b>Wskaźniki produktu:</b> liczba osób korzystających ze wsparcia i poradnictwa, liczba osób korzystających z pomocy administracyjno-prawnej, liczba osób skierowanych na leczenie, liczba osób korzystających z dyżurów. <b>Wskaźniki rezultatu:</b> spadek liczby osób uzależnionych od alkoholu, liczba incydentów i interwencji policji w obszarze rewitalizacji, których bezpośrednią przyczyną był alkohol.		
							<b>Harmonogram realizacji (nakłady w poszczególnych latach realizacji)</b>	
			<b>Obszar wsparcia</b>	<b>Źródła finansowania</b>			<b>2008</b>	
							<b>2009</b>	
			Obszar 1.	<b>Własne</b>	3 600,00 PLN		<b>2010</b>	
							<b>2011</b>	
				<b>EFRR</b>	-		<b>2012</b>	
							<b>2013</b>	
				<b>Inne</b>	-		<b>2014</b>	
			<b>2015</b>					



Nazwa	Cel zadania	Podmiot realizujący	Szacowane koszty zadania		Okres realizacji	Wskaźniki na jakie projekt oddziałuje	
<b>Promocja czytelnictwa wśród chełmżyńskiej młodzieży</b>	Podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia prawidłowego rozwoju młodzieży, zarówno fizycznego, jak i intelektualnego	<b>Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Prejsa w Chełmży</b>	<b>18 566,00 PLN</b>		<b>2009</b>	<b>Wskaźniki produktu:</b> ilość zorganizowanych wieczorków autorskich, ilość zorganizowanych warsztatów, lekcji i przedstawień. <b>Wskaźniki rezultatu:</b> liczba osób uczestniczących w zajęciach organizowanych przez bibliotekę, przyrost liczby czytelników korzystających z biblioteki, wzrost/spadek liczby wypożyczanych książek.	
							<b>Harmonogram realizacji (nakłady w poszczególnych latach realizacji)</b>
					<b>Obszar wsparcia</b>		<b>Źródła finansowania</b>
		Obszar 1.	<b>Własne</b>	13 000,00 PLN	<b>2009</b>		18 566,00
			<b>EFRR</b>	-	<b>2010</b>		
			<b>Inne</b>	MKiDzN – 5 566,00 PLN	<b>2011</b>		
					<b>2012</b>		
			<b>2013</b>				
			<b>2014</b>				
			<b>2015</b>				

\* na dzień dzisiejszy nie można określić szczegółowego wydatkowania w poszczególnych latach, ponieważ nie sporządzone zostały jeszcze dokładne harmonogramy prac.





## 5. Zarządzanie, monitorowanie i ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji.

### **5.1. System wdrażania**

Aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Chełmża przyjęta zostanie w drodze uchwały Rady Miejskiej Chełmży. W tym samym trybie dokonywana będzie ewentualna kolejna aktualizacja tego dokumentu. Radzie Miejskiej Chełmży składane będą także okresowe oraz końcowy raport z realizacji LPR.

Za zarządzanie i wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Chełmża odpowiada Burmistrz Miasta Chełmży oraz podległe mu organy. W celu sprawnej i efektywnej realizacji tych zadań burmistrz w drodze zarządzenia powoła Pełnomocnika ds. rewitalizacji, którego głównym zadaniem będzie bieżące nadzorowanie i koordynowanie działań w zakresie wdrażania.

Do szczegółowych zadań Pełnomocnika ds. rewitalizacji należy:

- koordynacja Programu na obszarze miasta Chełmży,
- promocja programu oraz stworzenie systemu informacji o możliwościach i zasadach przystąpienia do Programu,
- organizacja systemu monitorowania Programu,
- sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji Programu,
- przygotowywanie projektów aktualizacji Programu,
- współpraca z partnerami społecznymi i gospodarczymi,
- współpraca z administracją rządową oraz samorządową w zakresie wykorzystywania funduszy strukturalnych do współfinansowania Programu.
- monitorowanie przebiegu oraz ocena efektywności i skuteczności realizacji Programu,
- rozpatrywanie wniosków zmian do Programu,
- przedkładanie Burmistrzowi projektów aktualizacji Programu,
- przygotowanie regulaminu naboru projektów.

Pełnomocnik ds. rewitalizacji wykonuje swoje zadania przy pomocy odpowiedniego Wydziału merytorycznego GKM Urzędu Miasta Chełmży.

Realizatorami projektów zapisanych w Programie, wykonywanych ze środków budżetu Miasta Chełmży w odniesieniu do zadań inwestycyjnych realizowanych w ramach programów wieloletnich będą jednostki organizacyjne lub inne podmioty określone jako realizujące program lub koordynujące jego wykonanie.

Ważnym elementem wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji jest zaangażowanie jak największej liczby podmiotów uczestniczących w tym procesie. Dla powodzenia tego przedsięwzięcia istotnym jest więc aby aktywnie występowały w nim nie tylko podmioty publiczne (Urząd Miasta Chełmży i



jednostki organizacyjne miasta Chełmży) ale także jak najliczniej podmioty społeczne (stowarzyszenia, komitety, związki) zrzeszające mieszkańców oraz przedsiębiorcy prywatni. Ci pierwsi oprócz znajomości zagadnień związanych z lokalnymi problemami społecznymi mogliby wnieść doświadczenie w pracy na rzecz obszarów zdegradowanych społecznie. Firmy prywatne mogłyby służyć doświadczeniem w zarządzaniu inwestycją oraz wnosić nowe technologie.

Ważne aby realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji prowadziła do tzw. „efektu dźwigni”, gdzie inwestycjom publicznym towarzyszy wzrost inwestycji prywatnych prowadzący do ożywienia społeczno-gospodarczego.

Dla wielu zaplanowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji działań, zakłada się staranie o dofinansowanie ze środków unijnych. Beneficjent końcowy pomocy to podmiot, który jest stroną umowy zawieranej z Instytucją Pośredniczącą (w tym przypadku będzie nim gmina miasto Chełmża). Beneficjent Końcowy jest odpowiedzialny za realizację Projektu, rozpisuje przetargi i zawiera kontrakty na realizację Projektu, ciężar na nim obowiązki związane z monitorowaniem i cyklicznym sporządzaniem raportów monitoringowych z przebiegu wdrażania Projektu zgodnie z wytycznymi zawartymi w Programie, Uzupełnieniu Programu i Procedurach Wdrażania.

## ***5.2. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej***

Do monitorowania i ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Chełmża zobowiązuje się samorząd miasta, zatwierdzający Program Rewitalizacji i jego aktualizację. Monitorowanie przebiegu i ocena efektywności realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji odbywać się będzie głównie w oparciu o sprawozdania okresowe, przygotowywane corocznie przez Pełnomocnika ds. rewitalizacji oraz sprawozdanie końcowe. Coroczne sprawozdania podlegać będą zatwierdzeniu przez Radę Miejską Chełmży w drodze uchwały. Na podstawie ustawnie zbieranych informacji i przeprowadzanych analiz dotyczących przebiegu realizacji poszczególnych działań w zakresie rewitalizacji, Pełnomocnik dokonuje oceny społecznego, ekonomicznego i środowiskowego oddziaływania na obszar objęty rewitalizacją pod kątem urzeczywistnienia założonych w programie celów.

W oparciu o zgromadzone i opracowane dane możliwe będzie przygotowanie corocznych sprawozdań przedkładanych Radzie Miejskiej Chełmży oraz projektowanie zmian w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Chełmża, niezbędnych z punktu widzenia zapewnienia realizacji wyznaczonych celów. Projekty aktualizacji LPR mogą być przedstawione radzie jedynie po uprzednim zatwierdzeniu przez organ odpowiedzialny za wdrażanie i zarządzanie programem, tj. przez Burmistrza Miasta Chełmży. Monitoring i ewaluacja odbywać się może w trakcie posiedzeń Rady Miejskiej Chełmży, która będzie wnosić zmiany w postaci uchwał.

Coroczne sprawozdania przedkładane radzie miejskiej powinny zawierać:



- ✓ postęp prac wdrożeniowych i realizacji celów,
- ✓ raport z realizacji założeń finansowych,
- ✓ informację na temat planowanych działań na przyszły okres oraz ewentualnych zagrożeń dla realizacji zadań zgodnie z harmonogramem,
- ✓ propozycje aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- ✓ propozycje nowych projektów zgłoszonych do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji.

Dzięki wprowadzeniu systemu monitoringu i ewaluacji zostanie rozwiązany problem dezaktualizacji założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania samorządu, prawodawstwa i innych czynników mogących deformować zasadność podejmowanych działań w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Oprócz modyfikacji działań w trakcie ich realizacji istnieje możliwość tworzenia dodatkowych kart projektów, które będą wpisywać się w wyznaczone cele. Metodologię tego procesu opisano poniżej. W ten sposób Lokalny Program Rewitalizacji może się rozwijać wraz z rozwojem społecznym i gospodarczym gminy.

Wszelkie zmiany w Lokalnym Programie Rewitalizacji uwzględniać będą wnioski i sugestie funkcjonujących w gminie organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych oraz samych mieszkańców. Do upowszechnienia informacji na temat LPR oraz możliwości zgłaszania propozycji zmian przyczynią się prowadzone w tym zakresie działania promocyjne. Zbieraniem i transponowaniem wszystkich uwag zajmować się będzie Pełnomocnik ds. rewitalizacji, który odpowiada za przygotowanie projektów zmian, przedkładanych następnie Burmistrzowi miasta i Radzie Miejskiej Chełmży.

Ocena realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji odbywać się będzie na poziomie oceny realizacji poszczególnych działań strategicznych. Każdy projekt powinien posiadać kartę oceny realizacji, zawierającą planowane efekty realizacji w postaci wskaźników ilościowych. Bieżąca ocena powinna pozwolić na natychmiastowe dostosowywanie działań lub ich elementów do zmieniających się warunków zewnętrznych. Proponuje się, aby systematyczna ocena realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji (monitoring) dokonywała się raz do roku.

Ewaluacji Lokalnego Programu Rewitalizacji dokonywać się będzie poprzez analizę poszczególnych kart ocen realizacji projektów i bieżące reagowanie na zmieniające się warunki oraz poprzez okresowy przegląd realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji na sesjach Rady Miejskiej Chełmży poświęconych rewitalizacji.



### **5.3. Metodologia naboru projektów**

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Chełmża na lata 2008-2015 jest podstawowym narzędziem koordynacji działań związanych z rewitalizacją. Jego aktualizacja odbywać się będzie nie rzadziej niż raz do roku. Wówczas możliwe będzie poszerzenie LPR o nowe projekty wpisujące się w realizację procesu rewitalizacji. Ich przyjmowaniem i weryfikacją na bieżąco zajmować się będzie Pełnomocnik ds. rewitalizacji. Projekt musi przede wszystkim uwzględniać realizację celów LPR oraz być zgodny z pozostałymi dokumentami strategicznymi kraju i regionu. Wszystkie projekty spełniające wymogi formalne zostaną przedstawione Burmistrzowi Miasta Chełmży, który ostatecznie oceni wartość projektu pod kątem realizacji założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji. W zależności od opinii burmistrz może uwzględnić projekt bądź nie, w treści przygotowywanej aktualizacji LPR, którą to następnie przyjmuje Rada Miejska Chełmży.

Ponadto zadaniem Pełnomocnika ds. rewitalizacji będzie opracowanie regulaminu zgłaszania wniosków, w którym znajdują się m.in. wniosek o wpisanie projektu do LPR, kryteria wyboru projektów oraz wytyczne dla osób przygotowujących projekt.

Kryteria oceny projektów:

- stopień realizacji celów Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- osiągalne założenia finansowania projektu,
- poziom opracowania projektu,
- komplementarność względem już realizowanych działań,
- realne założenia dotyczące oczekiwanych wskaźników osiągnięć.



## 6. Wykaz załączników

Załącznik nr 1 – Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej miasta Chełmża.

Załącznik nr 2 - Projekt Wskazany do dofinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Działanie 7.1. rewitalizacja zdegradowanych dzielnic miast.

Załącznik nr 3 - Lista projektów realizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Załącznik nr 4 – Raport z konsultacji społecznych Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Chełmża na lata 2008-2015.

Załącznik nr 5 - Postępowanie w zakresie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko.

Załącznik nr 6 – Karty projektów.

Załącznik nr 7 – Streszczenie sprawozdanie z dotychczasowej realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasto Chełmża na lata 2008-2015.